

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravištvu in izdaništvu »DOMOVINE« Ljubljana
Puccinjeva ulica št. 5. II. nad., telefoni 31-22 do 31-26
Račun Pošte hranilnice podruž. v Ljubljani št. 10 711

Izhaia vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 5. L. polletno
12.— L. celoletno 24. — L. — Posamezna številka
60 cent.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Italijanska 8. armada se je nedavno vrnila
iz Rusije v domovino.

Ob priliki ajene vrnitve je

Duce izdal dnevno povelje,

v katerem je naglasil, da so pripadniki 8. armade podali v hudi borbi ob strani nemških in zavezniških armad na ruski fronti neštene odločilne dokaze o svoji žilavosti in hrabrosti. S premočnimi silami sovražnika so se borili do možnih mej in so s krvjo posvetili zastave svojih divizij. Pomankanje, trpljenje, neskončni marši so postavili pod izredno preizkušnjo njih telesni in moralni odpor. Samo z visoko zavestjo dolžnosti in z vedno mislijo na domovino so lahko vse to prestali. Hude so bile izgube v bitki proti boljševizmu, toda — tako končuje Duce — šlo je in gre za obrambo tisočletne evropske omike pred moskovskim barbarstvom.

Se nadalje je pozornost svetovne javnosti obrnjena na vzhodno fronto.

Nemška vojna poročila so zadnje dni večkrat poročala o nemškem napredovanju ob Doncu. Pri Izjumu je bil pretekli teden na široki fronti dosežen srednji Donec. Sovjetski napadi pri Kubanskem mostišču so bili krvavo odbiti. Propadli sta dve sovjetski diviziji. Tem poročilom so sledile podrobnosti o nemški zmagi ob Doncu, kjer je bila reka dosežena v širini 250 km. Zavzeto je bilo mesto Slavjansk. Nato je sledilo zavzetje mesta Lisičanska. Južno od Harkova je bila obkoljena 3. sovjetska armija, ki so jo stisnili na najozki prostor in jo začeli uničevati. Više gori so Rusi zadnje čase neprestano napadali, a nemška poročila javljajo, da so bili njihovi sunki vselej zavrnjeni. Nemško vojno poročilo od ponedeljka 8. t. m. je javilo naslednje podrobnosti: Južno, zapadno od Harkova so nemške napadalne divizije strle sovražni odpor in ponesle napad do prostora zapadno od mesta Harkova. V bojnem odseku pri Orlu je sovražnik na raznih odsekih vedno iznova zama napadal nemške postojanke. Neki nemški armadni zbor, ki je bil več dni v težkih obrambnih bojih, je uničil 74 oklopnih vozil. Nemške čete so brez sovražnega pritiska izpraznile kraj Sičevsko v srednjem odseku. Južno od Ilmenskega jezera se nadaljujejo borbe z nezmanjšano srditostjo.

S severnega tuniskega bojišča

poročajo o bojih krajevnega pomena. Oddelki lovskega letalstva so v številnih letalskih bitkah dosegli uspehe. Bombardirana so bila z močnim učinkom sovražna zbirališča. Zadnji čas je bila sestreljena spet cela vrsta angleških in ameriških letal. Ob napadu bojnih letal pri pristanišču vojnega področja Tripolisa sta bili zažgani dve ladji.

V preteklem tednu so angleški in ameriški letalci noč za nočjo doletovali iz Anglije na nemško področje. Bombardirali so med drugim Berlin, Hamburg in Essen. V povračilo so se nemška letala dvignila nad London in so v 20 minutah odvrkla

ogromne količine zažigalnih in rušilnih bomb.

Šele preteklo nedeljo ni sovražno letalstvo niti podnevi niti ponoči napadlo Nemčije in zasedenega ozemlja v zapadni Evropi. Pač pa je nemško letalstvo v noči od nedelje na ponedeljek napadlo z bombami ozemlje angleškega mesta Southampton. Na jugu so sovražna letala priletela zadnji čas nad Neapelj in nad nekatere druge kraje v južni Italiji. Sestreljeno je bilo večje število sovražnih letal.

Tudi na morju se nadaljujejo hude bitke. Nemške podmornice so takoj v prvih dneh marca potopile

Več voska naj pridelajo čebelarji!

»Več voska« vzklika člankar v »Slovenskem čebelarju«. Svoje čase so naši kraji sloveli zaradi obilice lepega voska, ki smo ga leto za letom izvažali v razne dežele Evrope. Kranjski vosek je bil priznana znamka, povsod visoko cenjena zaradi odlične kakovosti. To dokazuje, da smo ga v resnici mnogo pridelali, sicer ne bi bil prišel tako daleč naokoli in bi si ne mogli pridobiti slovesa. Današnjega pridelka ne moremo primerjati z nekdanjim, tako majhen in nepomemben je za trgovino. Dandanes se menda z nobenim blagom ne ravna tako po mače-hoveko kakor z voščini. In vendar si lahko čebelarji z voskom zagotovijo spet lepe dohodke.

Kaj morajo tedaj storiti naši čebelarji? Predvsem naj skrbijo, da pri panjih ne bodo prestari sati. Čim starejši so, tem manj voska dobimo iz njih. Po 8 do 10-letni uporabi ga ne nakuhamo niti toliko, kolikor smo ga porabili za satnice. Ob posebno dobri paši se lahko založimo z mladim satjem za več let. Izkoristimo gradbeni nagon čebelarje družine, kadar koli se pojavi. Pisec nam pripoveduje:

Škodljivcem satja in voščin, voščeni večam in mišim, boj na nož!

Na stotine in stotine kilogramov voska izgubimo leto za letom zaradi njih. Sam sem nekoč, ko sem zaupal večje število panjev tujim rokam, zaradi večje dožive pravcato čebelarsko katastrofo. Takih katastrof v manjšem obsegu se pri nas ne manjka. Panji pomrjejo čez zimo ali oslabe tako, da čebele ne morejo satja varovati, pa ga večje uničijo, ker se čebelar ne zgane, da bi ga pravočasno zavaroval, reši pred voščini. Satje in vošče ne pustimo okoli ležati, in še preden se zavemo, so ga že zdelale večje ali miši. V shrambi ga ne pregledamo pravočasno. Šele, kadar je v njem vse živo zalege večje, skušamo rešiti, kar se da. V krogle stisnjene vošče ne spravljamo v kranjice ob odprtem žrelu in v zaboji z režami, potem se pa čudimo, če najdemo lepega dne v shrambi namesto voščin kup zapredkov in trebeža več. Skrbimo za redno uničevanje škodljivcev. V omarah za satje naj bo stalno vrečica paradiklorbencola, ali pa jih od časa do časa zažveplajmo (kar pa je slabše, ker s tem uničujemo žico). Voščine denimo na toplo sonce, ko so popolnoma suhe in mehke jih stisnimo v trde kepe z gladko površino. Spravimo jih v neprodušno zaprajočo se posodo in jih pregledamo od časa do časa. Tako zavarovane se drže na leta. Če opazimo sledove vošče, hačdi s keparji v vodo za nekoliko dni, da zalega pogine. V isti vodi jih ne smemo predolgo puščati, da se ne usmrade. Biti pa morajo pod vodo, zato jih obtežimo na ta ali oni način. Mokrih kep in voščin ne smemo spravljati, ker se jih loti plesen. Medene voščine naj čebele poprej osuše. V drobirju pod satjem je največ zalege vošče, zato ga moramo popariti, preden ga stisnemo v kepe.

Ne zamudimo nobene prilike za pomnožitev voščin!

13 sovražnih prevoznih ladij s 97.000 tonami.

Poleg podmornic napadajo ladje tudi nemška bojna letala za dolge polete. V opoldanskih urah dne 4. marca sta bila od takih letal napadena dva sovražna konvoja na Atlantskem oceanu. Bomba velikega kalibra je zadela trgovinsko ladjo, ki se je takoj ustavila zaradi hudih poškodb. Medtem ko so druge ladje skušale pomagati zadeti ladji, ki se je potapljala, je bila z letala zadeta z bombo še druga večja ladja. Takoj nato se je nagnila še tretja ladja, ki jo je prav tako v celo zadela težka bomba iz letala.

Pri vsakem pregledu panjev odstranimo vse prizidke na satnikih, rešetki in na stropu panja ali kjerkoli. Posebno pri zazimovanju se nabere lep kupček teh najboljših voščin, ki jih je sam vosek. Ravno tako vneto zbirajmo nepotrebno mlado trotovinjo, zavržene matličnike in drobir od pokrovcov v panju. Zanimajmo se tudi za nakup voščin od drugih čebelarjev, ki jih imajo premalo za kuho in jih radi prodajo, samo da jim niso v napotje. S tem rešimo mnogo voska, ki bi sicer prišel v neprave roke ali pa bi ga bilo pri čebelarju konec. Poznam čebelarje, ki oblezejo vse čebeljake daleč naokoli in pokupijo vse voščine, ter nakuhamo potem mnogo lepega voska. Marsikdo rad proda jeseni nekaj kranjčev. Zopet lepa prilika za pridobitev cenenega voska. Pravijo, da je vosek (satje) pri takih kupcih za nameček.

Samo po sebi umevno je, da bomo pri točenju pridobili precej voščin, če nam je kaj do tega. Iztočenih satov ne bomo vračali v panje, ne bi jih dobro ostrgali. Očistili bomo tudi strop in morebiti tudi rešetko. Če je paša imenitna, bomo stare iztočene sate škartirali in dali v panje satnice. Da bomo skrbno zbirali pokrovice, podrti satje, posamek voščenega drobirja iznad medu v posodah ter voščeni drobir, ki se nabere v situ nad čistilnikom, je samo ob sebi umevno. Vse medene voščine naj čebele poprej osuše, če jih ne nameravamo oprati. Samo suhe voščine smemo spravljati.

Pravilna kuha voska

Je važen pogoj za povečanje voščenega pridelka. Kdor ni vaje kuhe in nima vseh pripomočkov za to precej kočljivo delo, naj se ga ne loti. Najsi naj voščine odda v kuho kakemu večjemu čebelarju, zlasti pri domači podružnici. Lahko pa tudi pošlje naši DC, da mu jih skuha. To velja tudi za čebelarje, ki imajo premalo voščin za samostojno kuho. Ne uporabljajte sončnih toplinikov za voščine od starega satja. Primerni so samo za mlade voščine; v črnih ostane v »stropin« preveč voska. Parni topliniki se ne obnesejo. Ne uporabljajte pri kuhi slabih, premalo učinkovitih stiskalnic. Voščine od mladega satja je treba dvakrat kuhati, pri črnem satju se to ne izplača, ker so stroški za drugo kuho večji kakor dobiček.

Od dobre kuhe je odvisna količina pridelka, od pravilnega čiščenja pa njega uporabnost za satnice. Skoraj polovico voska, ki ga pridelamo, je pokvarjenega po krivdi čebelarjev, ki ne znajo z njim pravilno ravnati. Pri kuhi in ulivanju uporabljajo neprimerno posodo iz kovine, pa vosek močno pozeleni ali porjavi. V krušni peči počrni in se prismoči marsikak kolač voska, tako da potem ni za nobeno rabo. Tudi izdelavina in oblika obnožine, ki pridelata med voščine, kverno vplivata na kakovost blaga, da ga je potem mogoče porabiti samo v kadi industriji.

Vse to nam govori, da naše prizadevanje za večji pridelek voska ne bo imelo popolnega uspeha, dokler bodo vosek kuhali nevedsi ljudje. Zato bo treba po vojni akcijo za skupno kuho voska prav odločno poživiti in poskrbeti, da jo bodo uvedle še tiste podružnice, ki se za to doslej še niso zanimale. Ni dovolj da rečemo samo več voska, treba nam je tudi lepšega, boljšeega voska. In dosegli ga bomo lahko samo, če bomo hoteli.

V Indiji

so si Angleži začasno oddahnili. Narodni voditelj Gandhi je končal svojo tritedensko gladovno stavko in se s slabotnim glasom zahvalil zdravnikom, rekoč, da ga je višja sila rešila smrti. Vretje v Indiji pa ni pojenjalo.

Poravnajte naročnino!!!

DOMAČE NOVICE

* Ducejeve nagrade za rojstvo dvojčkov. Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Ivanu in Ani Eric v občini Dobrovi, zakoncem Pavlu in Pavlu Colnar na Bregu pri Kočevju ter zakoncem Francu in Mariji Kranjc v občini Tržišču ob priliki rojstva dvojčkov nagrade po 600 lir.

* Papežev življenjski jubilej. Dne 3. marca je dopolnil papež Pij XII. svoje 67. leto (rojen je bil v Rimu). Dan prej je bila četrta obletnica, kar je bil izvoljen za papeža. Posebne svečanosti ta dan v Vatikanu ni bilo, pač pa proslavijo obletnico kronanja dne 12. marca. Papež prejema čestitke z vsega sveta.

* 60 letnica ljubljanskega knezoškofa. V torek je praznoval svoj 60. rojstni dan ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman. Rodil se je dne 9. marca v vasi Dolinčah v šmihelski župniji pri Pilberku. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Celovcu in je 4. avgusta 1907 pel novo mašo. Na Dunaju je bil 1912 promoviran za doktorja bogoslovja. Potem je postal profesor celovškega bogoslovja, po vojni pa je prišel za profesorja na ljubljansko bogoslovno fakulteto. Kot konzistorijalni svetnik je bil leta 1928. imenovan za pomočnika škofu Jegliču. Ko je ta odstopil, je dr. Gregorij Rožman dne 1. avgusta 1930 prevzel vodstvo ljubljanske škofije.

* Pogreb Janka Barieta, šentjakobskega župnika v Ljubljani, je bil veličastna žalna počastitev tega našega odličnega dušnega pastirja. V šentjakobski cerkvi je opravil zadušne molitve škof dr. Rožman, kondukt pa je vodil stolni kanonik dr. Klinar s tremi duhovniki. Peli so šentjakobski pevci. V žalni spreved, kakršnega Ljubljana že dolgo ni videla, se je uvrstilo mnogo pokojnikovih prijateljev in častilcev brez razlike stanu in prepričanja. Šentjakobski župljani ne bodo župnika Janka Barieta nikoli pozabili in si želijo samo to, da bi dobili njemu vrednega naslednika.

* Bivši celjski magistratni direktor Ivo Šubic je 28. februarja v Celju umrl. Bil je iz ugledne družine, ki izhaja iz Poljan in je dala našemu rodu že več odličnih mož. Ivo Šubic si je pridobil velik sloves kot odličen pravnik in kot olupševalec Celja.

* Dovoljenje za kretanje po policijski uri, ki so bila izdana iz kakršnegakoli razloga, so od 10. marca dalje brez izjeme neveljavna. V Ljubljani je treba predložiti nove prošnje v dveh izdihih na Kr. Kvesturo.

* Fašistična Befana za otroke železničarjev v Novem mestu je bila 3. t. m. v novomeškem kinematografu. Obdarovanih je bilo okrog 100 otrok. Prisostvovali so vsi novomeški predstavniki.

M. Silvester:

O lovcih in tobaku

Vesele zgodbe iz zelene bratovščine

IV.

Preden je Grog nadaljeval, je snel z zanjke bilen putr, ga nagnil na svoja obraščena usta in se poglobil v njega vsebino s tako vnemo, da se mu je premikalo jabolko kakor bati pri vaški brizgalni. Pokrepčan po zlati kapljici si je še popravil svoje kitajske mustače, potem pa prišel praviti:

»Nekoč smo brakirali po Borštu. Stojšče sem imel tam pri kamnolomu in sem prisluškoval govti psov, ki so se bolj in bolj oddaljevali od mene. Nisem imel pri tej priliki drugega dela ko da si nabašem pipo s tobakom in zasmradam nekoliko svojo okolico. Povedati pa moram, da smo takrat kadili posušeni jelenov jezik, ki je bil nemešan s suhim cvetjem prvenca in rumene detelje. Kako fletno je okrog mene dehtelo, si lahko vsak predstavlja.

Ko tako ogledujem smradljive oblake dima, je spazil zaostal pes tik pod menoj zajca, ki je krenil skozi grmovje naravnost proti meni. Ker sem se pa zganil, je napravil zajček, ki je bil komaj pet korakov oddaljen od mene, kozolček in me zvedavo pogledal z mogočno izbuljenimi očmi. Zgrabil sem za puško, ki sem jo imel pod pazduho, in jo porinil naprej, ne da bi jo prinesel k licu in pomeril, ker sem si bil gotov, da moram zadeti zajca tudi na ta način. Ko je počilo, se je zajček zvrnil in se začel nato zvijati in premetavati, kakor bi ga trla božjast. Stopil sem k zajčku, da mu dam eno za uho in ga rešim na ta način vseh pozemskih muk, pa je bil tudi že pri njem pes, ki je opravil to delo namesto mene. Ko sem rešil mrtvega zajčka iz zob braka, sem ga jel ogledovati, kako sem ga zadel, kajti prepričan sem bil, da mora biti zaradi tako kratkega strela docela razmesarjen. — Preobračal sem zajčjo paro na vse plati, toda

* Sadike za pogozdovanje na Dolenjskem. Od začetka aprila bo pokrajinska gozdna drevnica v Novem mestu oddajala lastnikom gozdov sadike za smreke, smrekove presajenke, zelene duglazije, črni bor, gladki bor, gozdni bor, kostanj, domači jesen in akacija. Sadike naj lastniki gozdnih parcel takoj naročijo in plačajo pri svojih občinah. Res rečni gozdni posestniki pa lahko zaprosijo za brezplačen zakupek.

* Letošnje izredno zgodnje pomladno vreme so dolenjski kmetovalci in vinogradniki pridno izkoristili in so večino pomladnih del že opravili. Vendar pa nekoliko z nezaupanjem zro na lepo vreme in se kar boje, da bi nenadni nastop mraza občutno prizadel vso letino. V splošnem pa ozimna izredno lepo kaže.

Zveza društev Mali gospodar in železničarska gospodarska zadruga (kratko »žegosa«) sta se strnili k tesnejšemu sodelovanju, ki bo prav gotovo v korist rejcem malih živali v vsej Ljubljanski pokrajini. Zveza društev »Mali gospodar« bo odslej v glavnem opravljala organizatorno in propagandno delo, medtem ko bo vse gospodarske posle vodila »žegosa«. Zadruga ima lastno predilnico za volno. Odlično deluje strojarna, ki je lani predelala že 5000 kožic. Izvesti bo treba še celo vrsto skupnih načrtov.

* Nov komet, ki je vedno svetlejši. Zvezdoslovci v zvezdarni Königsbergu v vzhodni Nemčiji, so odkrili nov komet, ki je dobil ime »Feditke«. Komet se pomika proti Veliki Medvedici in je njeno južno mejo že davno prekoračil. Njegov rep je dolg 9 do 15 milijonov kilometrov. Zvezdoslovci repa še niso mogli fotografirati. Novi komet je vedno svetlejši in v kratkem se bo videl že z navadnim daljnogledom.

* Pred vojaškim sodiščem v Ljubljani sta bila obsojena na do smrti ječo 24 letni France Kumej iz okolice Dolenjskih toplec in 34 letni Ivan Tomazin, ki je bival v Dravljah. Oba sta sodelovala pri oboroženem krdelu in sta se borila proti italijanski državi.

* Šestnajstega otroka je rodila žena Franca Razgorška, malega kmeta v Orli vasi v celjski pokrajini. Petnajstemu otroku, ki ga je povila za božič 1941, je po zastopniku botroval Adolf Hitler. Vseh 16 otrok je živih in zdravih.

* Tri smrti na eni kmetiji. Dne 17. februarja so v št. Pavlu v Savinjski dolini pokopali 80-letno Marijo Jezernikovo in njeno hčerko ter 50 letno kmetico Marijo Bregarjevo. Vse tri so živele na gorjanski kmetiji na severnem pobočju Mrzlice. Umrle so vse tri skupaj. Pogreb je bil slovesen.

* V Horjulu je padel, zadet od partizanske mine Anton Bastič, najstarejši sin bivšega horjulskega župana, ki so ga preteklo poletje z ženo vred umorili partizani.

* O smrti Jožeta Povšeta iz Goriške vasi pri Mirni peči poročajo: Mladenec Jože Povše je pripadal protikomunistični legiji v Trebnjem. Dne 17. februarja je prišel domov na dopust. Ko se

je poslavljaj, so štirje partizani naredili zasedo okrog hiše. Skočil je skozi okno, da bi pobegnil, a tedaj ga je zadela dum-dum krogla. Že težko ranjenega, skoraj umirajočega je hotel partizan še enkrat ustreliti, pa je Jože Povše rekel: »Saj bom sam umrl za Boga.« Pokopali so ga 20. februarja ob veliki udeležbi.

* Jožef Lajnik iz Hrastja pri Vinici, član vaške straže, je padel dne 19. februarja pri vasi Veliki Nerajec od partizanske zasede. Pokopan je bil ob veliki udeležbi ljudstva na vinskih pokopališču.

* Žrtve partizanskih napadov na Suhorju v metliški okolici so bili v zadnjem času: 16 letna Karolina Nemančičeva, hči bivšega župana občine Metlika-okolica, dalje Anton Repovž iz Božakovca, sin v septembru zaklanega posestnika, dalje Jože Pečarič, sin kmetovalca iz Drašičev, in 15-letni Pavel Starc, sin posestnika iz Rosalnic; bil je odveden in ubit prve dni februarja. Na Radovici sta bili požgani šola in župnišče. Ista usoda je doletela šola in župnišče v Suhorju. Nadalje je bila zažgana cerkvena hiša pri Treh farah, v Greči vasi pa je bilo požganih 10 poslopj. Bela Krajina je zadnji čas strašno trpela.

Indija — dežela nasprotij

Ce hočemo v glavnih potezah opisati raznoliko Indijo moramo začeti z monsumom, dež pri našojem vetrom, ki se dvigne v širnih nižinah arabskega morja in omaga v peščenih stepah Turkestana ter pod večno zasneženimi grebeni Tibeta. Ta veter hrani in namaka zemljo med Indusom in Gangesom. Brez njega bi bila Indija pod sinjo kupolo tropičnega neba peščena puščava in 350 milijonov ljudi bi nikoli ne živelo v svojih iz palmovih listov spletenih kolibah, mestih in palačah.

Kalkutske »svete krave« ne žive samo v domišljiji po Indiji potujočih Evropevc kot vragolije čarodejev, katerim požene iz dlani plodove rodeče drevo mango temveč žive v resnici in spadajo med največje zanimivosti in privlačnosti uličnega vrvenja. Celoponosni Angleži spoštuje vsakodnevno promenado »svetih krav«, ki naletiš nanje v Kalkuti povsod. Če jo maha čreda krav po cesti, se jim ogne celo avtomobilist ali pa počaka, da pridejo počasi z ene strani ulice na drugo.

Prebivalstvo Indije je zelo skromno, zlasti v pogledu hrane. Pest riža in nekaj sadežev zadostuje Indijcu za dnevno hrano. V Indiji je okrog 3000 kast, 220 narečij in 568 kneževin, ki so med njimi nekatere tako velike kakor Anglija, druge pa obsegajo le nekaj naselbin. Poznavalci Indije trdijo, da Evropci sploh ne morejo razumeti smisla indijskih kast. Indija je sploh ena sama mistična džungla, dežela protislovij, kjer moli primitivni fetišist pragozda kraj premetenega brahmana, pravoverni musliman kraj zamišljenega budista, pristaš Dalai Lame kraj zagorelega kristjana.

stikrat je omenil, da si bo preskrbel drugo ime, ker ga neži spol imenuje le z znanim živalskim imenom, ki izvira iz družine sodoprstih ščetinarjev. Lovci so bili že radovedni, kaj ima Sodar spet na »ložu«, zato so mu veleli, naj že enkrat pove, kar misli spustiti izza plank.

Sodar je nato prišel pripovedovati v njemu lastnem šaljivem načinu, da se je zbrala neko soboto v njegov gostilni lovška klapa, ki je priredila zadnji, ali takozvani »cmokov« pogon. — Mnogo posla je imel s to klapo in šele v nedeljo proti jutru se mu je posrečilo razbiti zeleno družbo.

»Kaj niste, da je to lahko delo?« je nadaljeval gostilničar Sodar.

»Takle zelenec, če je v lovišču, dirja okrog kakor bi imel v sebi navito uro, pa čeprav ima na svojem grstu dva stara centa. Če se pa ušede kakemu potrpežljivemu oštirju na vrat, ga zopet ne spraviš iz gostilne, kakor bi sedel na čevljar-skem popu. Moja stara je tisti dan sikala z jezicem kakor gad in jaz revček sem bil — kakor vedno hišni strelcov. Najlepše pa je bilo šele to: V nedeljo smo imeli gasilsko slavnost. Treba je bilo vse pripraviti, zato nisem imel kot načelnik »požigalnega« društva niti toliko časa, da bi si smil z obraza zaspanec. Ob devetih je bil sprejem sosednjih društev, zatem bi imela biti parada. Ko sem zlezal v gasilski kroj, se mi je dozdevalo, da imam isti občutek, kakršnega ima turški paša, kadar zapusti v jutro svoj harem. Glava mi je brenčala, v želodcu mi je tulilo, — svoj spisani govor sem pa izgubil; to so, dragi moji, občutki za bogove ne pa za načelnika slavne požarne brambe iz šent Jerneja. Kljub vsemu temu smo stali točno ob devetih na koncu vasi. Pridrčal je prvi avto z udeleženci. Jaz sem ravnokar sanjal o golažu in kislih kumaricah; — no, temu primerno in kislokumarsko se je obnesel tudi moj pozdrav. — Došli gostje so se režali — in so menili, da zbijam šale kakor po navadi. Prihajati so pričeli v vas od vseh strani novi gostje. — Ko mi je pa bilo že vsega dovolj, sem jo tudi jaz ubral v vas in prepustil vse nadaljno podnačelniku. (Dalje.)

znaka od šiber ni imel nobenega. Gruntal sem na vse načine, kaj bi naj torej bil vzrok božjastnega napada pri ubogem zajčku. Slednjič sem jo pa le pogruntal. Imel sem namreč še nekaj patron, ki sem jih nabasal s tobakom — domaćim pridelkom — ker nisem mogel iztakniti v celi hiši koščka papirja. — Ker sem pokadil zajčku s tobakom, katerega ni bil vajen, ga je vrgla božjast in jaz, ki ga moram že tretje leto kaditi, čakam sedaj, kdaj bo še mene prišlo. Včasih me takole opominja, pa me čez čas spet mine. Pa kaj hočem, ko ga pa moram kaditi.

»Kaj praviš, da te že smrt ali pa božjast opominja?« se je vtaknil v besede starega Grog Peter Primožruha. »Tudi mene opominja in meče, če ga udušim takle putr, kakoršen visi na tvoji zanjki... Kar se pa tiče tvojega tobaka, rad verjamem, da je moral storiti zajček neslavno smrt, kajti še meni se včasih zdi, da se me loteva kolera in ne vem kaj še vse, kadar sem prisiljen vohati dišave iz tvojega nasajenega pliskra.«

Zopet je nastal krah, dokler se ni povzpel večni brakir Francelj do znane pripovedke o vragu in lovcu, kako sta ga skupaj kadila. Zasukal se je nato še pogovor na vražarstvo lovcov, zlasti v pogledu srečanja starih bab. Francelj je trdil z vso trdovratnostjo, da mu je kriva samo »njegova stara«, katero je bil zjutraj prvo srečal, vse smole, katera ga je zadela, ker je ta dan ne vem že kolikokrat mimo »zakuril« in napravil toliko praznih lukenj v nebeška okna.

»Ali veste kaj mi je zadnjič naredila ta lovška norčavost?« To vprašanje je stavil gostilničar Mildaž Sodar, ki je bil poleg vse časti vredne obrti tudi strasten lovec in se je kaj rad zmuznil v družbo lovcov in na lov, akoprav to njegovi strogi soprog nikakor ni bilo všeč. Sodar je bil znan šaljivec, stresal je svoje šaljive prigode, ki so bile na poseben način popoprane in zabeljene, kar iz rokava. Največjo zabavo pa je imel s kako sramežljivo dečvo, ako jo je spravi v zadrego in do rdečice. Zaradi tega je prestregel že marsikatero, včasih jako natančno umerjeno klofuto, kar je pa imel za oponašanja vredno odlikovanje. Do-

NORAH LOFTS

V SUŽENJSTVU

»Prosim vas, nikar ne govorite o tem,« je vzkliknila.

»Žal moram govoriti o tem — prišli ste k meni z nekim predlogom, kakor sem bil prišel prej jaz k vam z nekim predlogom.«

»Pozabite na vse to, prosim vas,« je odvrnila trdno in si hotela potegniti odejo preko glave, da ne bi ničesar slišala ne videla.

»Iz vaših besed sklepam, da obžalujete svoje včerajšnje obnašanje, in želel bi, da bi bilo res tako. Upam, da se zavedate, da ste prišli dovolj pijani, da ste mogli postaviti moškemu, ki je bil dovolj velik tepec, da vas je smatral za izredno bitje, najsmotnejši predlog, ki si ga je mogoče zamisliti. Pomislite samo, v kakšnem položaju bi se znašala danes, če bi bil jaz tako slep, da ne bi izpregledal vaših namenov. Ne vem, s kakšno pravico me smatrate za tako nizkotnega, da ste se drznili priti s takšnim predlogom.«

»Pustite me, da odidem!« je zavpila Hestera, odrinila odejo in stopila s postelje. »Šla bom. Upam, da se ne bova več videla, da vam nikdar več ne bo treba misliti name.«

»Za vaše grehe hočete kaznovati mene! Nočem, da bi bilo med nama vse končano! Še vedno upam, da boste nekega dne prišli k meni in mi povedali, da vam Ambrož Markham nič več ne pomeni. Da ta dan bo prišel, o tem ne dvomim... In tedaj ga bova dostojno proslavila.«

Hestera se je razburila. »Ta dan ne pride nikdar!« je kričala. »Pustila sem vas govoriti, ker vem, da ne bi bila smela priti — zapomnite pa si: Če bom tudi kdaj izpremenila svoje mnenje o Markhamu, vi od tega ne boste imeli koristi. Sem pa ne pridem več!«

»Če se želite osvežiti — zgoraj v sobi sem vam pripravil toplo vodo. Jaz pa med tem osedlam Belca, da ne boste hodili veš nazaj, čeprav ne zaslužite tega,« je dejal z ravodušnim glasom, ki jo je spravljal v besnost. Počakala je, da je odšel iz hiše. Potem je skočila skozi okno, da bi stekla peš domov. A ni utegnila priti daleč, ko zasliši za seboj peketanje konja. Naslednji hip jo je že dohitel Bruce na svojem belcu. Razjahal je in jo dvignil v sedlo, sam pa je šel peš ob konju. Vso pot do Watersheada nista izpregovorila. Šele ko ji je pomagal s konja, je Lyddon prekinil molčanje. Za hip jo je zadržal v naročju, preden jo je postavil na tla in ji zašepetal na uho: »Pomnite — čakam vas.« Hestera se je brez besede obrnila in odhitela proti hiši.

Vsa hiša je še spala. Prišla je v svojo sobo, ne da bi bila koga srečala, zaklenila je vrata in omahnila na posteljo. Bes in sram sta ji burila v prsih. Prisegla si je, da ne bo nikdar več pokusila vina.

Kmalu nato je nekdo potrkal. »Kdo je?« je zavpila.

»Gospa Ambrož vas klicati,« je zaslišala Poppyin glas.

»Povejte ji, da sem bolna. Danes ne morem vstati!« se je zadržala.

Poppy je odcapljala. Čez četrto uro je prišla trkat gospa Markhamova. »Hestera, ste res bolni, ali se le kufate? Odprite mi! Če ste bolni, morate kaj vzeti.«

»Ničesar ne bom vzela! Potrebna sem miru!«

Zdaj se je oglasila Filipa: »Jaz sem, Hestera... Prinesla sem vam čaja in kolonjske vode. Odprite mi!«

»Ne potrebujem ničesar! Hvala.«

»Tako žal mi je, da sem bila včeraj takšna z vami, Hestera... Se še jezite name?«

»Ne. Glava me boli.«

»Pripravila bi vam obkladke, namočene v kisu.«

»Ni treba. Prosim vas, nikar ne skrbite zame.«

»Hestera... tako sem nesrečna.«

Prav ti je — je pomislila Hestera. Ti si kri-va vsega, Nobenega opravka ne maram imeti

več s teboj... Slišala je, kako je gospa Markhamova karala snaho: »Filipa, kako se moreš tako ponižati pred deklino? Pusti to visoko glavo! Glad jo bo že prisilil, da se bo prikazala.«

Motite se — si je dejala Hestera. Nikdar več ne vstanem. Ležala bom tu, dokler me ne bo konec. Ko bi bila le že mrtva...

Filipa je še dvakrat tekom dneva poskusila priti k Hesteri — obakrat zaman. Prvič je spala, drugič pa se je zadržala: »Odidite!«

Ko se je zelo mračiti, se je Hestera znova ovedla. Med tem je bila še enkrat zaspala. Glava je ni več tako bolela. A vsa se je tresla od lakote. Vstala je in prižgala luč. Nič več ni bila tako obupana — ni še bilo vse izgubljeno. Mar je ni bil Ambrož poljubil? Mar ji ni bil obljubil, da ji bo našel drugo službo? Vse bo zopet dobro. Zdaj pa je glavno, da iztakni kaj za jesti. Stara vešča je imela prav — glad prižene človeka na svetlo. In ker je bilo že vse v hiši mirno in tiho, se ni bilo bati kakšnega nezaželenega srečanja.

Ko je prišla v kuhinjo, je pogledala na stensko uro; kazala je enajsto. Stiriindvajset ur že ni ničesar jedla.

Hotela je v shrambo, ko je opazila, da v kuhinji nekaj ni v redu — sicer je bilo ob tem času zmeraj zelo vroče v njej, zdaj pa je vladal tu neprijeten mrz. Vežna vrata so bila na stečaj odprta. Čudno! Saj jih vendar Jožef zvečer zmeraj skrbno zapre in zapahne, gospa Markhamova ali Ambrož pa se še vedno sama prepričata, ali so res zaprta. Položila je luč na mizo. Ozrla se je po vratih, ki so vodila z ene strani v sobo za služinčad, z druge strani v shrambo in s tretje v klet. Ta zadnja so bila odprta, ključavnica je bila vlomljena in na vrhnji stopnici je ležala prazna steklenica. Vonj po vinu in žganju je vel iz kleti.

Je bilo mar vlomljeno? Ali pa se je Jožefu zmešalo in je vdrl v klet, da bi s svojimi prijatelji zapil to noč? Hestero je namah minila lakota. Radovedna je odprla vrata v sobo za služinčad: bila je prazna. Strah jo je spopadel. Nekaj tu ni bilo v redu. Kaj pa naj bi vse to pomenilo, si ni vedela razlagati. Toda prazna soba za služinčad, odprta vežna vrata in vlomljena vrata kleti — vse to je dalo slutiti nekaj strašnega.

Stopila je nazaj v kuhinjo, da bi poiskala ključ od vežnih vrat in jih zaklenila. Ključa ni bilo na običajnem mestu. Menila je, da ga bo našla v vratih, ko pa je stopila na prag, je z grozo obstala. Svetloba luči, ki jo je držala v roki, je padla na čudno klobko: človek in pes sta nepremično ležala na tleh, s proti njej iztegnjenimi nogami. Pol mrtva od strahu se je sklonila in spoznala Davida in Satana. Bila sta mrtva.

V naslednjem trenutku je tanj zadaj švignil proti nebu plamen, ki ga je spremljalo divje, zmagovalno vpitje.

Hestera je planila v hišo. Stekla je po stopnicah, se ustavila pred Ambrožovo sobo in udarila po vratih: Pritisnila je na kljuko — bila so zaklenjena. Je šel morda k Filipi spat? Udarila je po sosednjih vratih in na ves glas kričala: »Ambrož! Ambrož!« ne da bi se zavedala, da ga kliče po imenu.

Filipa ni slišala njenega kričanja. Šele ko je planila Hestera v sobo, se je napol predramila. Tedaj je pritekla Konstanca, ki si je bila v naglici ogrnila jutranjo haljo.

»Kaj pa vam je?« se je zadržala. »Kaj pa kričite, kakor da ste znoreli?«

»Ambrož...« je jecljala Hestera. »Kje je Ambrož... kje? Sužnji so... gori... uprli so se... David in Satan... mrtva sta.«

»Ambrož je v St. Agnese... Prenočil bo pri Kynu. Kaj naj napravimo, za sveto božjo voljo?«

Filipa se je naposled dobro predramila in je razburjeno ponovila: »Kaj naj storimo?... kaj naj storimo...?«

»Hitro se oblecite!« je vzkliknila Hestera. »Vem, kam moramo — samo brž, brž!« Prižgala je še eno svečo in jo stisnila Konstanci v roko. Nato je skočila v Ambrožovo sobo po puško, odhitela je v kuhinjo, pobrala tam košaro, v naslednjem trenutku je bila že v shrambi, pograbila je, kar ji je bilo najbližje in napolnila košaro z jestvinami. Hleb kruha, pečena kokoš — to je moralo zadostovati. Vpitje, ki se je oglašalo od zunaj, je postajalo vedno bolj razločno.

Ko je stopila Hestera v vežo, stá Filipa in Konstanca pravkar prihajali po stopnicah. Bili sta le napol oblečeni in obuti. Filipa je nosila otroka v naročju. Hestera je odprla vežna vrata. Ko je drevje na vrtu zakrilo begunke, so prednje vrste upornih sužnjev že prišle z nasprotni strani do hiše.

STIRINAJSTO POGLAVJE

Noč je bila temna. Filipa je kmalu začela pešati. »Poizkusite vzdržati, saj bomo kmalu na cilju,« jo je bodrila Hestera. Nenadoma se je gospa Markhamova okrenila. »Naša hiša gori!« je zakrčala, ne da bi ji prišlo na misel, da je bila to le posledica njene lakomnosti in trdosrčnosti.

»Pojdimo, ne smemo izgubljati časa,« je pri-ganjala Hestera. Filipa je šele zdaj vprašala, kam prav za prav gredo.

»K izviru. Tam nas bodo težko odkrili. In čeprav bi nas našli, se bomo lahko s to puško tako dolgo branile, dokler bomo imele kaj streliva.«

Skalovje in kamenje se je tem bolj preteče grmadilo pred njimi, čim višje navkreber so se vzpenjale. V temi je bilo težko najti obe masivni skali, ki sta zapirali dohod k izviru. Ko pa so se naposled prerinile med njima v skrivališče, so si oddahnile: največja nevarnost je bila za njimi.

»Kako dolgo bomo pač morale ostati tu?« je plašno vprašala Filipa, ki se je tresla od mraza.

»To zavisi od tega, ali je prišlo do vstaje samo pri nas, ali tudi na drugih plantažah,« je odvrnila Konstanca. Če je pri naših sosedih vse mirno, nam bodo jutri gotovo prihiteli na pomoč.«

»Nič ne skrbite, jutri bomo prav gotovo rešene,« jo je skušala prepričati Hestera. Zdaj je bila vesela, da ni bil Ambrož z njimi, saj tako jim bo lahko prišel na pomoč in jih spravil na varno. Zagotovo mu bo kdo sporočil, da je v Watersheadu ogenj.

Je doletela ista usoda tudi druge plantaže naokrog? Hestera je stopila iz skrivališča ter se povzpela na visok kamen, od koder je imela prost razgled na vzhod in zahod. Videla je rdečo zarjo, ki je visela tudi nad Fer Muntom, lahko pa je bil to le odsev požara v Watersheadu. A čeprav bi Fer Munt gorel, bi to še ne pomenilo, da je ogrožen tudi St. Agnese, odkoder mora priti Ambrož.

Ko so se ženske po slabo prespani noči prebudile v nov dan, so tožile, da jih vse kosti bolijo. Hestera, ki nič več ni mogla prenažati lakote, je razdelila kruh in kokoš, tedaj pa se je nenadoma domislila, da nimajo ničesar za otroka. Spogledala se je s Filipo. Obe sta molčali. »Kruha mu bomo dali... ne bo mu škodovalo, saj tako v kratkem dobi zobe,« je dejala naposled Hestera.

»V Fer Muntu so morali videti ogenj,« je menila Konstanca. »Seveda ne morejo takoj zbrati mož, ki bi mogli kaj ukreniti... toda do večera pridejo gotovo po nas.«

Dan jim je vili novih moči. Z novim upanjem so zle v bodočnost. Ves dan je stala Hestera na straži in šele proti večeru se je vsa premočena od dežja vrnila k Filipi in Konstanci, ki sta bili prav tako do kože premočeni. Konstanca se je spomnila prejšnje vstaje sužnjev in je pripovedovala, da so bile takrat nekatere plantaže ves teden odrezane od sveta.

»A zakaj se niso ljudje iz tega ničesar naučili?« je vprašala Hestera. »Če se je to že kdaj zgodilo, zakaj potem niso ljudje ničesar ukrenili, da se ne bi ponovilo?«

»Saj smo vendar poskrbeli za to,« je odvrnila Konstanca. »Z žičnim plotom smo dali ograditi stanovanja sužnjev... najeli smo dva oborožena možka, da sta stražila... imeli smo pse —«

(Dalje)

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Jajčni riževi cmoki. Skuhaj 30 dkg riža. Dobro vmešaj dve jajci, primešaj ohlajeni riž, žlico v eni žlički masti precvrte čebule, žlico drobno zrezanega drobnjaka ali petršilja, 2 žlici drobtin in 3 žlice moke, vse dobro zmešaj in oblikuj srednje velike cmoke, ki jih kuhaj v zavreli slani vodi pol ure. Kuhane vzemi iz vode, prereži in zabeli z žlico masti, v kateri si zarumenila žlico drobtin. Na mizo jih daj s kislim zeljem ali solato.

Okusna mešana solata se pripravi na naslednji način: nakhlijaj pol kg kuhanega krompirja, 1/4 kg kuhane pese, 1 jabolko, 1 čebulo in 2 kisli kumarici. Dodaj žličko drobnjaka, polij s ponarejenim oljem ali majonezo in rahlo premešaj.

Česka vampova juha. Kadar se vam posreči dobiti vampe, poskusite naslednji recept: Na slani ali na masti napravim prežganje, dodam dve žlici sesekljane čebule in strt česen. Začinim z žlico sladke paprike, majaronom in muškatom ter zalijem s kostno ali zelenjavno juho. Pozneje pride nem kuhane, na rezance zrezane vampe in 1/4 kg na kocke zrezanega krompirja ter kuham do mehkega.

Amerikanska krompirjeva juha zahteva 3 dkg masla ali prekajene slanice, eno zeleno, eno čebulo, drobnjak, kostno juho, pol kg krompirja, zrezanega na kocke, nekaj mleka (še bolje, če imaš smetano), sesekljan petršilj in poper. Na slani ali masti prepražiš na koščke zrezano zelenjavo, zaliješ s kostno juho ali vodo in kuhaš. Pozneje prideš na kocke zrezani krompir in ko je mehak, eno skodelico mleka ali 2 žlici smetane, drobno sesekljan petršilj in poper po okusu.

Drobnj nasveti

Ne zametujmo starih zamaškov, četudi za svoj namen niso popolnoma uporabni. Mečite jih v staro kositrno škatlo, nalijte nanje nekaj petroleja, če ga imate, in škatlo zaprite s štirimi ali šestimi tako prepojenimi zamaški z lahkoto zakurite v peči ali v štedilniku brez trsk.

Sočivje in zelenjava ne smeta stati, ko ju peremo, predolgo v mrzli vodi. Pa tudi ni dobro če ju poparimo, ker izveče vroča voda iz nju vse dragocene snovi. Le fižol se lahko namaka dalje časa, da se celulozno stančje zmehča. Suhe gobe pa lahko poparimo, da se napno.

Slane sardelice se uporabljajo za omake. Ako so dobre, morajo biti trde in rdečkasto rumene. Ustnjene rokavice označimo maslini madežev, če jih odrgnemo s kruhovimi drobtinami.

Mandeljne olupimo tako, da jih vržemo za trenutek v krop, potem jih na polijemo z mrzlo vodo. Nato jih s prsti oluščimo in takoj posu-

Zvonimir Košem:

Mrtvi lišči

Gospa Regna je odprla okno na stečaj: zlatožar mladega jutrnjega sonca se je dotaknil njenih belih lakti, da sta se zaskrili kakor dvoje svetlih plamenov poljubila je njene nemirno kipeče grudi in vrat, zvil se pod kodrčkom njenih las ob očesu v troje zlatih zvončkov in sijal, sijal tako z obraza gospe Regine, zvončkljal skozi okno, naravnost proti mladim fantom, ki so na travniku pod vilo brusili kose ukali in se pritajeno ozirali proti lepi gospi za zelenimi polkni okna.

«Uf, kako so pa ti fantje dolgočasni!», je našobila gospa Regna svoja majhna usta. «In neumn! Toliko korajže imajo da ukajo. Da bi si pa upali pogledati mi naravnost v obraz, ne da bi pri tem zardeli kakor kratkosrajčki — o, tega pa ne zmorcjo. Strahopetci, plačljivci zajci!... Je pa že ves drugačen Kornelij!»

Počasi se je obrnila od okna in z globokim vzd hom sklenila roki nad glavo v bleščed lok da so od njenih oblih grudi prseči sončni žarki vzžarevali kakor biseri.

«Tako lepa noč je bila zvezde so sijale slavec v gošči je žgolet kakor še nikoli... ah ne morem pozabiti tvojih objemov, Kornelij, fantič moj!... Odšel si preko rosnih livad, ko je komaj posvetila jutrnja zarja v mojo sobo, in šele popoldne se prikažeš na travniku, visok in ponosen lep kakor kraljevič iz devete dežele... In jaz bom vse popoldne sedela ob oknu, gledala samo tebe, kraljevič moj in sanjala o noči in ljubezni, ki zopet pride...»

Tako je zavzdihnila gospa Regna, in vsa blesteča v sončni luči je zaplesala sredi sobe kakor plešejo v bajnih gradovih zlatolase princeske, hreneneče po ljubezni — ko pa je pogledala proti vratom, so se zru-

Žena kot domača zdravnica

Dobra gospodinja se mora vsekakor razumeti na zdravljenje, to je: mora vsaj spoznati, kdaj je treba klicati zdravnika.

Gotovo je velika napaka, če si hoče na vsak način prihraniti plačilo zdravniku. Ni pa tudi treba, da bi izgubila glavo, če je komu v rodbini slabo. Vedeti mora, kaj je treba storiti, ako boli koga želodec, glava ali vrat.

Za to sta seveda potrebna neka izkušnost in naravni dar. Naravni dar je prirojen in se udeje, ako ljubimo tiste, ki jim je pomoč potrebna; izkušnost pa si pridobimo s prakso.

Kaj naj torej storimo, če koga glava boli? Najprej je treba vedeti, da je glavobol po navadi v zvezi s slabo prebavo in nepravilnim presnavljanjem, to pa spet v zvezi z neprimerno hrano. Pri otrocih in odraslih lahko tudi prav kratko trajajoča zapeka povzroči neznošen glavobol. V takem primeru zadostuje temeljito iztrebljenje, ki ga lahko povzročimo z neškodljivim domačim sredstvom. Na primer že s skodelico kamilčnega čaja. Jasno je, da trajna nedelavnost črev lahko povzroči tudi trajen glavobol. Tu je treba izpremeniti hrano. Ako jemo težko hrano, moramo hkrati jesti tudi zelenjavo in sadje, in kolikor pač imamo na razpolago sira, masla in črnega kruha. Zelo učinkovito zdravilo je, če pojemo na tešče jabolko, pomarančo ali grozd. Moramo se veliko gibati na svežem zraku. Kakor hitro mine težka prebava, preneha tudi glavobol. Moramo pa tudi razločevati, ali je nastal glavobol zaradi

prekrvavitvenja glave ali zaradi tega, ker je premalo krvi v možganih. Če je preveč krvi, je potreben mrzel obkladek na čelo, ako je premalo, pomaga domač čaj, vodoravna lega in topel obkladek na tilniku.

Pri tako imenovani migreni, ko boli navadno le del glave, po navadi nad ušesom, sta potrebna mir in lahka hrana. V mirni dobi, ko je na razpolago pristna črna kava, je ta prav učinkovita, zlasti pri tistem, ki je ne pije iz navade.

Kdor mora zaradi svojega poklica mnogo sedeti, bi moral iti vsaj zvečer, preden gre spat, malo na izprehod. Mestna gospodinja, ki se veliko mudi v kuhinji, se mora vselej prepričati, ali ne uhaža kje plin, ki povzroča ne le glavobol, temveč ograža tudi življenje.

Prav tako ne smemo pozabiti, da so skrbi, napor in razburjenja vzrok glavobola. V takih primerih je potrebna naravna in čustvena pomoč.

Kadar pa se izjalovijo vsa ta domača sredstva, moramo poklicati zdravnika, zakaj z glavobolom se začnajo mnogokrat najbolj resne bolezni.

Pri otrocih je glavobol zmerom sumljiv, in če ni z njim že nastopila bolezen, jim moramo izpremeniti hrano. Seveda je dobro, če se posvetujemo z zdravnikom, če ga imamo v bližini in če nam je obolenje kolikaj sumljivo. Prav zdaj je doba različnih pomladnih obolenj. Komur je ob težjem obolenju žal plačila za zdravnika in zdravila, mora pogostokrat plačati pogrebne stroške.

Domač nasvet za milo

V 20 litrski lonec nalijemo 5 litrov vode, stresemo vanj pol kg lužnega kamna, 2 in četrt kg stopljenega loja ter četrt kg lanenega (ali drugega rastlinskega) olja, če nam je na razpolago. Segrevajmo to toliko časa, da zavre. Pri lahkem vretju mešamo to zmes pol ure. V primeru, da nismo imeli zgoraj omenjenega olja, dodamo sedaj četrt kg kolofonije. Kuhamo še pol ure in stalno mešamo. Nato prilijemo še 3 litre vode, v kateri smo raztopili pol kg potaše. Še nekoliko prevrežemo in ko med tekoče milo vlijemo v model.

Milo bo drugo dan snežno belo in trdo ter takoj uporabno.

Stopljen loj je boljši ko surov, ker od zadnjega postane milo zelenkasto in neprijetnega vonja.

Parfemsko olje je tako drago, da ga ne moremo rabiti, ker nam milo preveč podraži.

Tudi terpentina ne dodajamo, kajti pravi grški terpenit se nikjer ne dobi, nadomestki pod imenom »terpentin« pa ne ustrezajo.

Tudi iz lojevih ocvirkov lahko naredimo dobro milo. Kuhamo prav tako ko zgoraj navedeno, samo da vzamemo ocvirkov še enkrat toliko ko loja. Kuhanje mila iz divjega kostanja pa iz zdravstvenih razlogov ni priporočljivo.

Obnavljajte naročnino!

šile njene sanje v prah in iz ust se ji je izvil presenečen vzklk.

«Brigita, otrok nesrečni! Kaj pa delaš vendar?» Na pragu sobe je stala Brigita, Regina sestra, pokvečeno deklet pri šestnaest letih z veliko na desno stran zasukano grbo. Kar pa je počenjala je bilo podobno početju blaznežev, a ne ljudi s trezno pametjo: v roki je držala liščka tako lenega pisanega in mu z velikimi skramami strigla peruti.

«Joj ti si znorela, Brigita!» je plačala gospa Regina s svetim ogorčenjem v očeh proti svoji sestri. «Ali se zavedaš, kaj počenjaš? Zločin izvršuješ, zločestnica mala... in to nad mojim liščkom!»

Hotela je iztrgati sestri iz rok skario in liščka, pa ni šlo. Brigita je krčevito stisnila v desnico ptčka, v levico škarje, odhitela s blaznim krohotom preko hodnika v svojo sobo in se zaklenila. Gospa Regina pa je razločno čula njeno kričanje:

«Zločin izvršujem da... ker ne morem več gledati krivice ki se mi godi. Ta lišček naj bi razveseljeval tebe Regina, ki si tako srečna? Ne bo te več razveseljeval! In mene ne bo več spominjal na mojo nesrečo... zato se na ta način maščujem. To je moj zločin... A ti, Regina, premišluj sedaj rajši o lepem Korneliju in o tem, da ne zve tvoj mož, kadar se povrne s potovanja, kako zvesto ženo ima... Haha-ha!»

To je bilo za gospo Regino preveč! Odhitela je po stopnicah navzdol, samo da bi ne čula več Brigitinega očitania in se ni ustavila prej, dokler niso zavonjale okrog nje rože vrta zadaj za vilo. Tu je sedla gospa Regina na klopec, skrito med lipami, nagnila glavo in se bridko razjokala nad svojo hudo bno sestro.

Medtem pa so se godile v Brigitini sobi čudne reči,

Od žalosti zblaznela deklica je tresčala ostrženega liščka na tla počenla kraj njega in govorila takole:

«Ali veš, zakaj sem ti odstrigla peruti in rep, ptček moj? Samo zato, ker n sem mogla gledati tvoje ga bleščede perja, tvoje lepote... Nič drugega nisi kakor ptček... pa si bil v svoj svetli suknič lepši od mene človeka. Zato sem te sovražila. Zdaj te ne sovražim več — n č več n lep — brez peroti in repa imaš nepriključno obliko enak si meni pokvečenci. Zdaj te imam rada lišček ubožček!»

Pobožala je ubogega ptčka po glavi: ga dvgnila k obrazu in mu tiščala pred zevajočim klunčkom dlan. Oči so se ji svetile, a so nenadoma potemnele.

«Glej, glej, da nisem označila tega že prej! Kako lepe oči imaš, ptček, o! Tako lepih nimam jaz. In zato, ptček — tudi te tvoje oči moram odstraniti, ker drugače ne moreva biti prijatelja...»

Nič ni pomišljala — naglo je vzela z mize nož in iztaknila liščku oči. S tenkim glasom je zaihtel oslepljeni ptček v roki svoje mučiteljice.

«Le nič ne jokaj, ljubček!» je poljubila Brigita od bolečin drhtečega in omahujočega liščka na glavo. «Zdaj si moj, ves moj — ničesar več ni na tebi, zaradi česar bi te mogla sovražiti!»

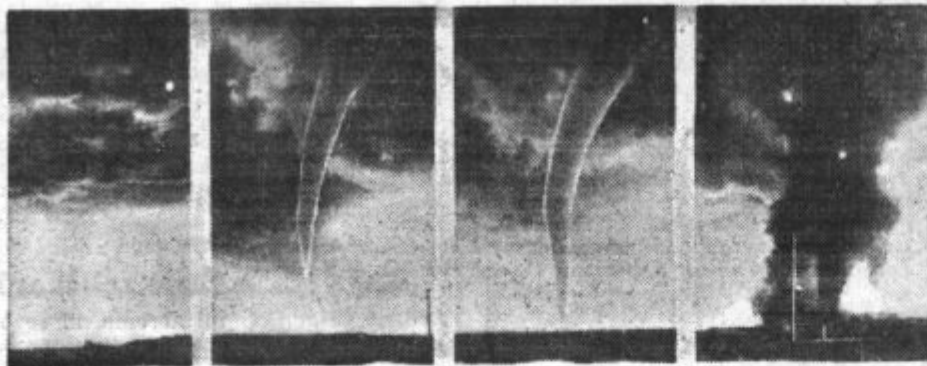
Oslepljeni ptček je še enkrat vzdrgel v bolečinah in se zvrnil z deklčne dlani mrtve na tla.

Zdaj pa pride vrsta name! Je sredi smeha zavzdihnila deklica in stopila k toaletni mizici, nad katero se je bleščalo veliko stensko ogledalo. «Samo prej se hočem videti še enkrat tako, kakršno me je rodila mati...»

Troje, četvero odvozlajev na obleki — in pred ogledalom je stalo pokvečeno deklško telesce z grbo golo od glave do peti.

To, kar je pretresalo jedno srce nesrečnega dekleta v trenutku, ko je gledalo svoj lastni nestvor pred se-

Človek je igrača prirode

Strahotni prizori: tornado neposredno pred izbruhom

Zima je letos kmalu dogospodarila, bila je prizaneljiva, vsaj pri nas. Zdaj nam gospodari marec, ki nam sicer vsako leto privede pomlad v deželo, je pa znan po svojih muhavostih. Zima in prehodna doba pomlad je tisti čas, ki nam daje največ prilike, da se seznanimo s silo prirodnih elementov in da se uklonimo pred njihovo mogočnostjo. Gotovo, tudi poletna doba ponuja dnevnu časopisju in mislečim človeškim možganom s svojimi in prevečkrat katastrofalnimi neurji, vročinskimi vali in sušami dovolj priložnosti za ugibanja in vzbujanje kurje polti, a kaj pomeni to proti tornadam, tajfunom, mrzlotnim valom in strahovitim snežnim viharjem, o katerih nam skoraj vsako zimo poročajo vesti od vsepovsod! Dočim so poletna divjanja elementov vedno nekaj bolj ali manj slučajnega, so ujme zimskega polletja nekaj, kar se po svoji rednosti razume samo po sebi in kar baš zaradi te lastnosti dostikrat skoraj podcenjujemo.

Kako nastajajo ujme v splošnem?

Ali da se izrazimo točneje: Kje tiče vzroki za najobčutljivejši izbruh prirodnih elementov, ki spadajo v vrsto viharjev, poplav, suš, vročinskih in mrzlih valov, o čemer hočemo predvsem razpravljati v tem članku?

Vse te ujme so posledica svojevrstnih stanj v zemeljskem ozračju. Različne sončne lege povzročajo v zvezi z neenako porazdelitvijo zemeljskih kopnih in vodnih množin močno neenako obžarjevanje zemeljske površine in to ustvarja v ozračju stanje, ki sproži v kratkem času ogromne množine energije ali pa povzročajo prehode ali prešibke zgoštevane vodne pare, ki je pomešana v zračni plasti. V prvem primeru doživljamo orkane, ciklone, tajfune, tornade in podobne viharne pojave, v drugem primeru pa suše in poplave. Visoke plime ob morakih bregovih in izlivih rek, ki povzročajo čisto silno škodo, nastajajo tedaj, če se pojav plime združi istočasno s pojavom vetra, ki plima v določeno smer. Sončno žarenje ustvarja vodoravna in navpična gibanja in kroženja zračnih mas zaradi njihovih toplotnih razlik. Čim višja je zemljepisna širina, tem manjši delež ima zemlja od sončnega žarenja. Vodne

masse se ogrejejo in ohladijo počasneje nego kopnine in množina vodne pare v ozračju določa nastajanje oblakov in padavine v njihovih raznih oblikah. Premalo in preveč vodne pare učinkuje lahko enako katastrofalno kakor premalo in preveč toplote, posebno pa tedaj, če se oboje združi.

V tropskih deželah, zlasti ob Kitajskem, ob japonskem in zapadnoindijskem otočju se morarji najbolj boje viharne oblike, ki se imenuje

na vzhodu tajfun, na zapadu ciklon.

To so samostojni zračni stebri različnega premera, v katerih se vrtil v zavolici dvigajoč se zračni tok z neznansko brzino. Ta tok učinkuje kakor sesalka in ustvarja v središču viharja zelo nizki zračni pritisk, ki se mu skuša brodar izogniti na vse mogoče načine. Kajti v tem središču ga čakata nedvomno razdejanje in smrt. Vrtinec se pomika v določeno smer in sicer običajno s silno brzino. Na vodi dviga zaradi svojega sunkovitega značaja ogromne valove, na kopnem pa razvija takšno moč da podira cele gozdove in naselbine, kakor da gre za slabotne igrače. V to vrsto viharjev spadajo zloglasni

tornado,

ki obiskujejo vsako leto zlasti južne dele ameriških Zedinjenih držav s svojo strahovito uničevalno silo. Ti zračni vrtinci nastajajo visoko v oblakih in se polagoma nižajo v podobi velikanškega slonjega rilca. Če hiše s prebivalci vred je že dvignil takšen vrtinec, ki se pojavlja najčešče v predpomladni dobi. Tornado so sicer običajno komaj nekoliko sto metrov široki, a njih sila nam postane jasna, če pomislimo, da brziyo z dosti več nego 100 m na sekundo svojo pot naprej. V Argentini poznajo tornado podobne viharje, ki se imenujejo

pamperci

(pamperes), ki pridivjajo večinoma v jeseni z jugozapadne smeri in ki jih spremljajo nevihte in deževja.

Tudi vzhodni tajfuni prihajajo v družbi izrednih padavin. Tako je imelo japonsko mesto Nagasaki leta 1874. ob priliki enega samega tajfuna

416 mm dežja, kar je nepopisno ogromna množina. V takšnih primerih so seveda poplave neizogibna posledica, ki zahteva ogromno človeških življenj. Samo leta 1737. je tajfun v dolini reke Gauga usmrtil 300.000 ljudi, leta 1864. na indijski obali pri Andamanskem otočju pa 40.000 ljudi; leta 1911. je razdejal na otoku Formozi 26.000 hiš, leta 1913. je propadlo zaradi tajfuna 40.000 Kitajcev, leta 1922 v kitajskem pristanišču Svatotu pa nad 50.000 oseb... Ta žalostna statistika bi se dala poljubno nadaljevati.

Padavine,

ki imajo tako važno vlogo v gospodarskem življenju, so sila muhasta stvar. Poznamo kraje, ki si lastijo komaj 10 milimetrov padavin skozi vse leto, in druge, ki imajo tega blagoslova celo 1000-krat toliko, — daleko preveč, da bi se moglo v njih okolici razvijati kakšno normalno življenje. Mnogo je dežel na svetu, ki jih trpihči

stalna suša,

na primer kitajski sever, razni deli Indije, Afganistana, Belučištana in Perzije, Male Azije, južne Rusije, severne Afrike, Mehike, Peruja, Čileja, Brazilije, Avstralije. Takšne suše uničujejo cele letine in posledica se kaže v strahovitih lakotah, ki požanjejo na tisoče in celo milijone človeških življenj. Spomnimo se samo na pogoste vesti iz Indije in Kitajske. Vsi se še spominjamo strašnega povojnega leta, ko je ves svet organiziral mrzlične rešilne akcije za pomoč gladujoči Rusiji, a sta vendar navzlic vsem naporom pomrila dva milijona ljudi, kakor so velela poročila. V Avstraliji je najvažnejša gospodarska panoga, kakor znano, ovčereja in ta mora propasti če jo zadene suša, ki uničuje redko rastlinsko rast. Leta 1891. je padlo število ovac v enem samem avstralskem ozemlju zaradi suše od 62 milijonov glav na 36 milijonov. Dež ima v življenju ljudi in živali pač večjo vlogo, nego si včasih sami mislimo.

V toplejšem letnem času imajo, kar je znano, lahko nedogledne posledice

toče in nevihte

Toča nastaja v zračnih masah, ki se hitro dvigajo. V mrzlejšem letnem času se pojavljajo spet

snežni meteži,

ki jim v goratih krajih v prehodnih dobah sledijo plazovi z vsemi svojimi grozotami. Toda snežni meteži v naših krajih niso nič v primeri z mogočnimi snežnimi viharji, ki d'vajo po drugod in ki se imenujejo na primer v Severni Ameriki »blizzard«, v Sibiriji pa »burani«. Sneži v teh viharjih v drobni, iglasti obliki in usmerča v zvezi s silnim padcem temperature vse življenje. V enem samem dnevu se zniža temperatura lahko za celih 30 stopinj Celzija, da, v januarju 1883 je padla v Dakoti in Kansasu v enem samem dnevu od 10 stopinj Celzija nad ničlo na 30 stopinj Celzija pod ničlo! Torej strahovit padec za celih 40 stopinj!

Od prilike do prilike poročajo iz Amerike, da je nastopil nenaden

vročinski val,

zlasti v mesecih juliju in avgustu. Leta 1896. je tak val pokončal tisoče človeških življenj široke planote Skalnega gorovja obiščejo čisto vroči ve-

boj v ogledalu nezakrit v vsej svoji spačenosti, nima človeškega izraza. Poteze obraza so se zvile v bučnate, roke so vzdrgate, glava omahnila — vso sobo pa je napolnil krik:

»Mati, mati, zakaj me nisi ubila, ko si me rodila? Mati, mati, zakaj mi nisi prihranila to neznosno življenje, ki je bilo zame eno samo nepretrgano trpljenje?«

Hlastno je posegla bela ročica po nožu na mizici. Isti nož, ki je še malo poprej iztaknil liščku oči, je sedaj neusmiljeno vrezal po žilah na zapetju leveice, da je brizgnila kri po stenah in oškropila dvoje iz vaze na polici kipečih lilij —

In v mlako lastne krvi se je zrušilo nesrečno telo in obležalo mirno kraj mrtvega liščka —

Proti večeru, ko je mrak ogrnil pokosene travnike in samotno vilo sredi njih, je butnala na vrata Brigitine sobe težka pest, ključavnica je odletela in zaženketala na tih. vrata so se brežkaje odprla nastečaj — sredi sobe pa sta kakor okamenela obstala lepi Kornelij in lepa gosna Regina in samo gledala.

»Ah! je kliknila naposled gospa Regina. »Saj sem vecela...«

»Zile si je prerezala« je izpregovoril Kornelij, pobiraje s tal okrvavljeni nož. »A kaj je to?«

Sunil je z nogo v rdečo kepo kraj mrtve.

»Moj lišček, moj ubogi lišček!« je spoznala gospa Regina in hteč dvignila mrtvega liščka k obrazu.

»Ali vidiš Kornelij, kaj je napravila nesrečnica? Oči mi je iztaknila...«

»Nocoj bom spal na kozolcu,« se je pomaknil Kornelij nazaj k vratom; »nisem prijatelj mrličev...«

Zbogom, Regina!

»Vsaj ljudi poklič! in jih obvesti o tem strašnem dogdoku!«

»Jutri, Regina... Saj za to gredo itak ne bo nihče jokal...«

In fant je izginil v noč... Gospa Regina pa je zbežala iz Brigitine sobe, kakor da beži iz mrtvašnice. Planila je z mrtvim liščkom v roki v svojo spalnico, omahnila na divan in jadikovala:

»Le kaj si se pregrešil, ti ubogi, ubogi moj lišček, da si moral tako žalostno končati — le kaj si se pregrešil?«

Jokala je dolgo v noč.

Muljavski:

Na koline je prišla

Čevljarski mojster Matija Duh je bil vesel moč, hudomušen in vseh zvijač poln. Njegova najljubša zabava je bila dražiti in zbadati, kogarkoli je mogel. Ako se mu je posrečilo, da je tega ali onega malo potegnill, se je njegovo srce vprav vražje veselilo. Znal je pripovedovati tako šaljivo, da so se poslušalci kar zvijali od smeha. Vrhutega je bil izvrsten čevljar in ljudje so ga cenili, dasiravno si je nemalokrat katerega temeljito privoščil in se mu je potem krohtal na vsa usta.

Bilo je neke zimske sobote proti večeru. Izredno židane volje je bil tistega dne mojster Duh, korakajoč proti svojemu dokaj na samoti stoječemu domu. Ob boku mu je opletala torba s čevljarskimi potrebščinami, pod levo pazduho je pa tlačal rejeno kokoško. Toda putki očividno ni ugajala družba po smoli in žganju dišečega čevljarskega, kajti neprestano si je prizadevala osvoboditi se trdega stiskanja košenih komolcev, a ni se ji posrečilo; z glasnim, jeznim kokodakanjem

je izražala nejevoljo nad neprosto voljnim jetništvom.

Toda mojster Duh se ni zmenil za kokoškine protestne kilce. Zatopljen v sladko razmišljanje jo je mahal po ozki gazi. Vračal se je iz vasi Krtine, kjer je delal pri Mohovtu. Bas danes je izgotovil zadnji škorenj. Pred odhodom sta z gospodarjem izpraznila steklenico. Ej, bila je imenitna kapljica, ni se mogel ločiti od nje, dokler ni bila zelenka prazna. Ko je odhajal, mu je gospodinja izročila kokoško, veliko in tolsto.

»Boš imel na praznik vseh bedakov, o Pustu, nekoliko imenitnejše kosilo!« mu je smeje rekla prijazna Mohovtovka. Ni ji zameril zaradi praznika vseh bedakov. Kokoška je pa le kaj!

»Naj jo angelčki v nebesa vzamejo po smrti, vrlo babnico!« — ji je želel Matija v duhu. »Da bi imela mnogo denarja in nič otrok, ali pa narobe, ako ji je ljubše. No, na pustni torek si bom napravil izvrstno pečenko. Polovica kokoške bo za jutri, drugo prihranim za praznik vseh bedakov. Še nocoj bom putko obglavil, jo oskubil in razpolovil. Jutri pa v lonec z mesom. To bo gostija, krajcataljon!«

Misel na slastno kurjo pečenko je mojstra Duha tako zelo navdušila, da je z gromovitim basom zapei ono zbadljivo o treh šuštarjih:

Trije šuštarji so živeli
pa so polža za hudirja imeli.
So hudirja na korajžo kilcali.
Preden pa se v boj spuste,
šuštarji testament naredi.
Polž jim pokaže svoje roge,
šuštarji se pa v jok — spuste.
Polž začne silno puščati,
šuštarji pa v hlače...

trovi, ki prinašajo s svojim padanjem z ogromnih višin temperature do 40 stopinj Celzija v senci in ki so tako suhi, da ti nakoplje njih vdihavanje bolezen in smrt.

Mrzli vali

so spet posebnost zimske dobe in od kar smo jih lansko leto spet okusili na lastni koži, si jih nobeno zimo ne želimo več.

Ce omenimo na koncu še

poplave,

mislimo, da lahko zaključimo ta članek o vremenskih katastrofah, ki prizadevajo človeštvu toliko gorja. Niti ni treba, da se spomnimo na bajke o vesoljnih potopih v predzgodovinskih dobah, ki krožijo med narodi vsega sveta. Še v da-

našnjih časih čitamo prečestokrat o poraznih poplavih Rumene reke, Missisipi, Ohia, Ganga, Volge, Loire in Rodana, Tise in Dunava, da niti ne govorimo o Savi, Krki in Ljubijanci. Holandi trepečejo vsako leto pred poplavi, s katerimi jim preti morje in kakor drugi narodi vzdržujejo tudi stalne komisije, ki se bavijo samo z vprašanjem, kako bi zadržale mokri element v njegovih mejah. Naposled naj še pripomnimo, da obstoji mednarodna družba, ki ji je namen borba proti vsem omenjenim ujmam in drugim naravnim katastrofam in borba proti njihovim posledicam. Toda sprčo vojnega stanja stopajo tudi vremenske nevarnosti v drugo vrsto zanimanja, vzgoly kot spremljevalni pojavi vojne. Prišel pa bo čas, ko bo mednarodna družba lahko vršila blagodejno poslanstvo v korist trpečemu človeštvu.

Prvi otrok je zdravje, drugi lepota

»Prvi otrok prinese materi zdravje, drugi pa lepoto,« pravi star ljudski pregovor. To pravilo je gotovo biološko utemeljeno. Napak pa bi se bilo zanašati samo na to in križem rok čakati čudežev narave. Posebno mlada mati bi morala stremeti za tem, da bi podprla organizem v snovanju in tako preprečila neprijetna iznenadenja.

Prvi meseci, ko začuti mlada žena prvo rahlo gibanje prebujajočega se novega življenja, so zanj najlepši. Veselo, radostno pričakovanje ji krepi in dviga razpoloženje. Če pa se je kdaj pa kdaj lotita nemir in pobitost, ji bo pomagalo sonce in pa zrak. Sončne in zračne kopeli v premnogih primerih dvigajo razpoloženje in olajšajo porod. V času, ko žena pričakuje otroka, naj se čim več giblje na svežem zraku; zatohlih in zakajenih prostorov naj se čim bolj ogiba. Vožnja z avtobusi in kolesarjenje se naj zlasti v zadnjih

mesecih popolnoma opusti. Tudi prekomerno iztegovanje v višino je opasno. Zelo važna je pravilna prehrana. Večina žensk se počuti najbolj ob zelenjavni hrani, ob sadju in orehih. Vendar so pa tudi žene, ki krepke, mesne hrane ne morejo pogrešati. Sem in tja se lahko brez skrbi zaužije tudi kaj ostrejšega, le prepogostni žeji ne smemo ustrezati. Vse vemo, da je v starih ljudskih pregovorih mnogo klene resnice. In prav eden izmed njih pravi, da dobi otrok od obilne tekočine debelo glavo. Pitje napne telo, in prav med nosečnostjo bi morala žena opustiti vse, kar pospešuje tvorjenje in kupčenje maščobe, če hoče, da bo ostala mlada, vitka in prožna. Malo maščobe in malo tekočine, to je pravilo, ki uravnoveša presnavljanje in varuje ledvice. Da nadomestimo porabo apnene sestavine las, zob in nohtov, ki so po vsakem otroku bolj ali manj prizadeti, čisto celo ogroženi, je nujno potrebno, da dodajamo jedem apnenega preparata. Poleg prehrane pa je važna tudi nega telesa. Posebno koristne so kopeli. Žena, ki se nagiba k debelosti in ki ji bodisi poklicno ali domače delo ne nudi dovolj priložnosti, da bi se zadostno razgibala, mora primerno telovaditi. Čvrst, toda prožen trebušni pas mnogo pripomore k ohranitvi životne linije. Prav tako je treba primerno zaščititi tudi prsi. Kajti koža sama ne zmore več teže obilnejših prsi.

Pa tudi koža je po nosečnosti prizadeta. V njej začne zastajati in se kopičiti maščoba: na trebuhu, po rokah in nogah se pojavijo rdeče, belo obrobljene lise. To bi morale vsekakor preprečiti. Teh lis namreč ni mogoče odpraviti, medtem ko znane rjave pigmentne lise sčasoma same po sebi izginejo. S primerno prehrano in z masažo preprečimo nabiranje maščobe in pospešimo obtok krvi, tako da te lise ne nastajajo. Tudi krčne žile so posledica pomanjkljivega krvnega obtoka, ki ga čisto povzročajo tesni, okrogli nogavičniki (podveze) in dokolenke z gumijastim robom.

Po porodu pa bo pametna žena gledala na to, da dobi njeno telo čimprej spet svoj prejšnji videz. Ze po nekaj dneh prične s primerno telovadbo. Za prvo vajo se priporoča počasno dviganje in spuščanje gornjega života ter vzdigovanje nog. Ohlapeli trebuh prve dni čvrsto povi-

jamo in ga pozneje, vsaj skozi nekaj tednov, ščitimo s čvrstim trebušnim pasom. Nega prsi je med dojenjem, ki pomeni mladi materi najlepše in najsvetejše opravilo, pač sama ob sebi umiljiva.

Nadvse pogrešeno bi bilo, če bi mlado mater po porodu presičevali z jedmi in priboljški, čeprav le z dobrim namenom, da se čimprej spet okrepi in da se zagotovi otroku čim več materine hrane. Prav v tej zmotni dobrohotnosti je največje osnova tako nevarne in nadležne debelosti. Ob pravilni prehrani, ki vsebuje zadostno množino vitaminov, bo mlada mati vstala iz postelje vitkejša, lepša in prožnejša, kakor je bila kdajkoli poprej.

Kaj vam svetuje zeliščar?

Redkev se goji zaradi korenin, ki so ostrega, hrenu podobnega, a ne tako močnega okusa. Redkev žene na vodo in raztaplja sluz. Če je zaužijemo veliko, nam povzroča vetrove. Slab želodec je ne prenese.

Rožmarin poživlja živce in krvni obtok v žilah. Rožmarinovo olje je redko, brezbarvno in močno dišeče, uživa se na sladkorju pri nervoznosti, histeriji in vetrovom. Rožmarinov čaj je zelo zdravilen pri motnjah v prebavi, pri pomanjkanju teka in pri vetrovih. Prav tako se obnese pri malokrvnosti, pri navalu krvi v glavo in pri srčni slabosti. Če nam oslabi vid, nakapljimo nekoliko kapljic rožmarinovega olja na dlan in nagnimo oči nanj, da bo izhlapevalo v oči. Če namočimo nekoliko rožmarina v liter belega vina, imamo čez dva dni prav okusno rožmarinovo vino, ki pomirja srce, pospešuje izločevanje seča in poživlja obtok krvi. Kadar se slabo počutimo, vzemimo na sladkorju 5 do 10 kapljic rožmarinovega olja.

× Samo še pater Ledit v Sovjetski Rusiji. Francoski list »Gringoire« piše, da je v vsej Sovjetski Rusiji danes samo še en katoliški duhovnik, in sicer pater Ledit, ki mu je Vatikan dal nalogo, poizvedeti, kakšen je danes verski položaj v Sovjetski zvezi. Oče Ledit ni mogel n kjer najti kakšnih sledov za zadnjimi 150 duhovniki, ki so jih poslali v Rusijo. Kdor pozna deset zapovedi, ki jih uče po sovjetskih šolah, si bo že znal razložiti, kam so ti duhovniki izginili. Te zapovedi so naslednje: 1. Če hočeš biti dober učenec, bodi brezverec, kakor je bil Lenin in kakor je Stal'n. 2. Nikdar ne dovoli, da bi te kdo peljal v kakšno cerkev. 3. Če te starši hočejo prisiliti, da bi postal veren, se zateči k GPU. 4. Vse sovražnike države, ki ti je o njih znano, da se versko udejstvujejo, takoj naznani. 5. Biti brezverec pomeni biti zvest Leninov in Stal'nov učenec. 6. Vsak šolar-brezbožnik naj nosi brezbožniški znak. 7. Kadar vidiš kakšnega duhovnika, ga naznani kot največjega sovražnika proletariata. 8. Kot dober brezbožnik se moraš seznaniti z naukom sovjetskega režima. 9. Nikdar ne smeš pozabiti, da so duhovniki največji sovražniki naše revolucije. 10. Vsak brezbožnik mora bti pripravljen, z orožjem v roki braniti svojo državo pred domačimi in tujimi sovražniki.

Pojoč in vriskajoč je prišel mojster Duh do svoje bajte. Kokoško je dejal v vrečo; nato prižgal zakajeno svetilko, odložil torbo, potegnill iz nje ostro nabrušen čevlarski krivec ter se nemudno lotil mesarskega posla. Kokoški se je podedila kri po svetlem perju, presunljivo je zakokodajšala, zamahnila s perotmi ter sfrčala klavcu iz rok. Čevljar je zarobantil, grdo pogledal ter začel loviti begunko, ki je splašena begala po sobi, puščajoč za seboj krvavo sled. Mojstra je grabila jeza, zgrabil je buriklje, mahnil po kokoški. Ni je zadel, kokoška se je še bolj zadrla, skočila na mizo, se pognala v okno, ubila steklo ter sfrčala v svobodo.

»O, tristo Madžarovic se je tegotil mojster Duh. Tekel je ven. Okoli kože se je začel divjati lov. Naposled so begunko opešale moči in preganjalec jo je zgrabil z neusmiljeno roko. Nesel jo je nazaj v sobo ter ji z motvozom zvezal noge, da bi mu spet ne popihala. Nato ji je v svetem ogorčenju odsekal glavo.

Tisto noč je imel mojster Duh še mnogo skrbi in dela, preden je kokoško oskubel in odstranil vse, kar je bilo neužitnega. Pri tem poslu je bil tako neroden, da je oškropil in ponesnažil s kurjo krvjo vse predmete v koči. Kurja čeva in ostali drob je zmetal v star lonec in vse skupaj zaprl v kuhinjsko omaro. Nato se je vlegel na peč in krepko zasmrčal.

Druga dne, rano zjutraj, je vzdramilo čevljarja močno trkanje po hišnih vratih. Zvoljno je zarobantil mojster Duh, si v naglici nataknil hlače in odprl ranemu obiskovalcu. Vstopila je starejša ženska dolge, suhe postave, šilastega, s kocinami poraslega nosa in malih, krmežljivih oči. Bila je daleč naokrog znana potovka Brdavska Urša, predsednica vseh klepetulj, kar jih je živelo v fari, na najgorečnejša med vsemi. Ljudje

so govorili da sta si bila nekdaš s čevljarjem Duhom zelo dobra prijatelja in da njuno razmerje ni ostalo brez posledic; toda kdo bi verjel vse, kar govore ljudje!

»No, kaj pa tebe nosi tako zgodaj, zakaj nadleguješ ljudi!« je zabrenčal mojster Duh in grdo pogledal.

»Pa vendar ne boš hud, Matiček, ne bodi, no!« je govorila Urša. »I, veš, ta reč je taka. K svojli zlahti sem namenjena, h Gojzlnikovim v Krivo reber. Pa sem šla mimo tvoje hiše in vidim, da je okrog nje vse s krvjo omadeževano. — Strah in groza! — sem pomislila. Tu se je moralo vršiti pravcato mesarsko klanje. Mogoče so Matijo zaklali kakovi razbojniki... Glej, takole sem si mislila. — Toda, kaj vidim, tudi po hiši je vse krvavo. Oje! Kaj to pomeni, Matiček, ali so te telovaji napadli in ti puščali kri, ali si ti njim puščal, ali kaj pomeni, hudimana, da je danes pri tebi vse krvavo kakor v mesnici!«

Čevljarju je mahoma šinila v glavo zlobna misel. Sklenil je, da bo klepetulji zagodel takšno, da jo bo dolgo pomnila. Z nadvse resnim obrazom in glasom je odgovoril.

»Veš, Urša, pujska sem kupil, velikega, rejenega pujska. A sinoči sem ga zaklal. Toda prase je bilo šmentano močno, devet mož se nas je trudilo z njim, a komaj smo ga ukrotili, ščetinca presnetega!«

»Glej, glej!« se je čudila Urša. »Torej klobase imaš, klobase?« Na kolne me boš vendar povabil, ali ne, Matiček? Se spodobi. Bom vsaj videla, ali znaš kaj dobre klobase narediti!«

»Zelo rad bi te povabil na kolne, toda klobase niso še izgotovljene. Le popoldne pridl, Urška, do tedaj jih bom gotovo naredil in tudi spekel. Jedla jih boš, kolikor ti bo drago.«

Z zatrdilom, da bo popoldne gotovo prišla poskušat kolne, se je Urša poslovila in odšla. Mojster Duh pa se je tolkel po kolenih in se krohotal na vse grlo.

»Radoveden sem, kako bodo babnici dišale kurje klobase,« je razmišljal navihani čevljar, ko je golorok izpral drobna kurja čeva. Delo je bilo dokaj zamudno in minilo je več ur, preden je iz čev spravlil nesnago. Nato je pričel delati klobase, toda namesto pšena je po daljšem trudu natlačil v čeva koruzne moke. Ravno poldne je zazvonilo, ko je mojster Duh dovršil svoje neobičajno delo. Naredil je dvaindvajset klobas, dolge so sicer bile, a v debelosti je vsaka teh klobas obsegala kvečjemu širino prsta na ženski roki.

Zdaj je zanetil na ognjišču in pričel klobase pražiti. Dolgo jih je držal nad plamenom, da so popolnoma ocrnele. Nato jih je stresel v skledo, katero je postavil na peč in pokril s prtom.

Kmalu nato je vstopila Brdavska Urša. Čudno je zavihala nos, kajti soba je bila napolnjena z zoprnim duhom po močno prežganem.

»Ali so klobase že gotove, dragi Matiček?« je vprašala priliznjeno.

»Gotove, gotove,« je odgovoril čevljar zelo resno. »Tam na peči v skledi so. Kar sama vzemi. Da bi ti teknilo, draga Urška!«

Urša je stopila na klop pri peči ter pogledala, kaj je v skledi. Obraz se ji je skremžil, z debelimi očmi je strmela v čudne klobase. Čevljar se ni mogel več premagati, bušil je v gromovit krohot.

»Ali so dobre moje klobase, Urša, ali so? Le jej, le jej!«

Potovka je zardela ko kuhan rak. Zablistale so se ji očesi, odprla je široka usta in na čevljarja se je vsul cel slovar najizbranejših psov.

PO SVETU

× **Pogled v možgane.** Barvasti film nikakor ni samo stvar zabave. Poleg prijetnega razvedrila in posebnega užitka, ki nam ga nudi, je še velikega pomena za znanost. To lahko najbolje spoznamo po njegovi vlogi v izobrazbi medicincev. S pomočjo barvastega filma lahko posnamemo ves potek operacije, tako da ima velik krog strokovnjakov možnost neposredno gledati kirurško delo, kakor ga lahko gleda sodelujoči asistent. Kolikšnega praktičnega pomena je to za kirurgijo in torej posredno za vse človeštvo, ni treba še posebej omenjati. Tehnično se da napraviti to prav tako s črno-belimi filmom kakor z barvastim. Praktično se pa dajo doseči zadovoljivi uspehi samo z barvastim filmom. Z njegovo pomočjo lahko točno razlikujemo bolne dele telesa od zdravih, barvasti film omogoča koristno sredstvo za pouk medicincev. Nemška državna ustanova za film in silko v znanosti in pouku je izdelala dva taka filma. Eden kaže operacijo možganov, pri kateri je moral kirurg odstraniti do 2 cm dolgo trščico, ki se je bila zapirila globoko v možgane. Drugi film pa prikazuje tudi operacijo, pri kateri je bil potreben cesarski rez.

× **Rastlina, ki je v 6 mesecih zrastle 4 metre visoko.** Iz danske prestolnice Kodaža poročajo naslednjo zanimivost: Lansko poletje je neki lanec, ki se je kopal nekje na morški obali, e daleč od Kodaža, našel v vodi čisto blizu brežja seme neke rastline, ki ga je kot strokovnjak hitro prepoznal kot eno takšnih, ki astejo le daleč onstran morskih pokrajin. Poal ga je upravi tamkajšnjega botaničnega vrta, jer so se potem razni naravoslovci še podrobeje z njim bavili, nato pa so seme vsadili. Po estih mesecih je zdaj zrastle iz njega čudovita ustlina, skoro nekako drevo, saj je visoka že tri metre. Pravijo, da je to neke vrste mimoza: Zahodne Indije, to se pravi iz Amerike, rastina, ki se nenavadno hitro razvija. Saj mora iti res nekaj posebnega, če je v komaj šestih mesecih zrastle štiri metre visoko! Njeno seme e prinesel do evropske obale Zalijski tok čez atlantik. Bogve koliko časa je trajalo njegovo potovanje. Morda se je med potjo za nekaj časa pomudilo tudi na Grönlandiji, Islandiji ali celo na Spitzbergih.

× **Najmočnejši konj Nemčije.** Ko je najemnik posestva Ives pri Koblencu pomladi leta 1924 v rodovno knjigo konj zapisal: Zrebe, rojeno, rjavec in ki mu je dal ime »Treu«, ni slutil, da bo ta »Treu« nekoč najmočnejši konj Nemčije. Leta 1929 se je žrebec udeležil tekmovanja za vlačno moč. Z nekim drugim konjem je postal nemški rekord 353 stotov. Ta rekord je leto pozneje celo zvišal za en stot. Leta 1933 je žrebec zmagal pri poskušnji, kateri konj najdlje vztraja pri težki vožnji od Reinsberga do Kölna. Pri obtežbi 60 stotov je žrebec kot prvi prišel

»Dedec grdi, kocina smrdljiva, nesnažna! Ti se boš norčeval iz poštene ženske, pa ravno ti, smolar ostudni!« je kričala razkačena Urša. »Če nimaš zame boljših kolin, še takele pojey sam. Na, tu imaš svoje klobase, tu imaš, evo jih!«

Zgrabila je skledo, jo zavihtela po zraku in treščila mojstru Duhu naravnost v glavo. S treskom se je razletela posoda, kurje klobase so obvisle na čevljarjevi glavi in njegovih dolgih ušesih. Izgledal je tako okrašen zelo smešno, da se je celo Urša zasmejala na vse grlo.

Mojster Duh je grdo zarobantil in pograbil pod stolom ležeče kopito. A Urša ni hotela čakati, da bi ji priletel trdi les v glavo. Z nenavadno gibčnostjo je skočila s klopi ter smuknila skozi vrata. Kakor da ji gori za petami, jo je brisala proti vasi.

Urša se je čutila jako razžaljeno, vendar ni hotela nikomur izdati, kakšno ji je »agodel« navihani čevljar. Tako bi ta zgodba najbrže ostala neznanca, če bi tudi čevljar Duh hotel držati jezik za zobmi. A čevljar je ob prvi priliki raztresel po vasi, s kakšnimi kolinami je postregel Brdavsovi Urši. Seveda je bilo smeha obilo.

Že dve leti počiva čevljar Matija Duh v objemu matere zemlje, toda Brdavsova Urša mu še ni odpustila.

Vojni material, ki ga je zapustil sovražnik na tuniškem bojišču

na cilj v treh dneh. Povprečno je obvladal kilometer v 8.3 minutah. Sedaj je ta močni konj poginil.

× **Španski petorčki.** Znamenite ameriške petorčke, ki jih je pred let slavlila in bila zaradi njih zaskrbljena vsa Amerika, bi kmalu pred nedavnim povsem zasenčila neka Španka, žena kmečkega delavca, ki je v kraju Arrya de San Servan pri Bajadozu dala življenje kar petim otrokom hkrati. Porod prvih štirih otrok je potekel povsem normalno, pri petem pa se je pokazalo, da je nujno potreben zdravniški poseg. Zdravnik je s svojo spretnostjo res rešil še petega otroka. Na posledičnih operacijah pa je nesrečna mati štiri ure po porodu umrla. Pa tudi ostali štirje otroci niso bili sposobni življenja, kar je bilo tudi pričakovati, ker je vsak od teh otrok tehtal komaj pol kg, njihova povprečna dolžina pa je bila od 15 do 20 centimetrov. Pač pa so bili udje in život popolnoma normalni. Trije izmed otrok so bili fantki, dve pa dekletci. Mati je bila stara 31 let in je v svojem dvainštiridesetletnem zakonu pred porodom petorčkov rodila že sedem otrok.

× **Ladje so vedno dražje.** Po podatkih, ki so jih dobili na pristojnih mestih v Rimu, so cene ladij zadnje čase zelo poskočile, pa naj bodo to že starejše ladje, ali pa nove. Dvignile so se predvsem zaradi dosti večjih stroškov pri graditvi. V dokaz temu navajajo nekaj primerov. 5393-tonski angleški parnik »Start Point«, ki je bil zgrajen leta 1919, so leta 1934 prodali za 16.500 funtov šterlingov, zdaj pa je nekdo plačal zanj 62.500 funtov šterlingov. 420-tonski parnik »Westdale«, zgrajen leta 1911, so zdaj prodali za 10.500 funtov. Estonski ladij »Egon« (608 ton, zgrajena leta 1902) in »Irene« (573 ton, zgrajena 1896) so prodali Dancem, in sicer prvo za 400.000, drugo pa za 122.000 kron. Glede novih ladij piše »Times«, da je pred sedanjo vojno 10.000-tonski parnik stal 100.000 funtov šterlingov. Njegova cena je do konca leta 1940 poskočila za 50 odstotkov, konec leta 1941 pa je takšna ladja stala že 185.000 funtov. Danes pa, pravijo, se njena cena vrti okrog 200.000 funtov. 10.000-tonska motorna ladja, ki je pred vojno veljala 120.000 funtov, stane danes 230 do 240.000 funtov. Na Danskem je pred sedanjo vojno stala 10.000-tonska tovorna ladja 69.000 kron. Potemtakem so danes na Danskem ladje približno trikrat dražje, kakor pa so bile pred sedanjo vojno. V Angliji pa so se ladje podražile najmanj za sto odstotkov.

× **Vas, kjer so vsi prebivalci slepi.** Vasiča Tiltpec v mehiški državi Oaxaca, kjer je samo 44 s slamo kritih hiš, sama po sebi ni nič posebnega. Kdor pa pride prvič v to vas, opazi ves presenečen, da so vsi njeni prebivalci slepi. Po večini so bili vaščani že slepi rojeni ali pa so oslepli nekaj mesecev po rojstvu. Tako je v tej vasi že nad 100 let. Prvotno so mislili, da se slabe oči odnosno slepota podeduje, pozneje se je pa pokazalo, da temu ni tako, kajti oslepli so tudi ljudje iz drugih krajev, ki so se naselili v vasi Tiltpec. Pa ne samo ljudje, temveč tudi živali oslepe v tej čudni vasi. To velja posebno za domače živali, predvsem za teleta. Tudi pri živalih začne vid pešati čim pridejo na svet. Govedo kupljeno v drugih krajih pa v Tiltpecu večinoma ne oslepi. Toda tudi domače živali, prignane od

drugod, izgube v mnogih primerih vid. Seveda se učenjaki že dolgo zanimajo za vprašanje, kako to, da prav v tem kraju ljudje in živali oslepe, medtem ko je po vse okolici njihov vid normalen. Prebivalci vasi Tiltpec so močno vdani pijančevanju in prvotno so učenjaki mislili, da oslepe zaradi čezmernega uživanja alkohola. Toda kako bi potem mogle oslepeti živali, ki alkoholnih pijač ne poznajo? Naravoslovci so mislili, da gre za izločenje listov nekega drevesa, ki je v tej vasi in njeni neposredni okolici silno razširjeno. Toda tudi ta razlaga ni točna. Najbrže povzroči oslepitev ljudi in živali drobna žuželka mikroskopsko majhna ličinka nekega črva, tenka kakor las. Te ličinke naj bi se vzgnezdile v človeškem in živalskem očesu ter uničile očesne živce. Podobne primere pogoste oslepitev so opazovali tudi na obali Guatemale, kjer naj bi jih povzročil isti zajedavec.

× **Nov način japonske pisave.** Na Japonskem se že desetletja pripravljajo, ali naj pišejo vodoravno ležeče črke odnosno znake od desne na levo ali od leve na desno. Končno je pa prosvetno ministrstvo odločilo v tej sporni zadevi. Minister se je odločil za pisanje od leve na desno. Vodoravna pisava pride v poštev v prvi vrsti za tisk na denarju, označbo postaj, za napisne table in podobno.

× **Zamorski ljubavni napoj.** Kava ali ava se imenuje ljubavni napoj, ki ga znajo pripraviti žene in dekleta zamorskega plemena Papuancev. Na tla postavijo veliko leseno skledo, okrog katere stoji v krogu mnogo žen in deklet, ki pridno zvečijo korenine rastline ava in jih pljujejo s slino vred v skledo. Potem prilijejo malo vode in ljubavni napoj je pripravljen. Okus ima zelo neprijeten in tudi na zunanji ni vabljiva ta pijača. Toda zamorci in zamorke jo navdušeno pijejo.

× **Jubilej strihnina.** Strihnina je eden najhujših strupov. Pridobiva se iz tropičnih gozdnih rastlin vrste loganiacee. Sadeži te rastline imajo trdo lupino in v njih je zelo strupen grenak alkaloid, ki mu pravimo strihnin. Po tem strupu slovi zlasti seme v Vzhodni Indiji rastočega bljuvačnika (Brechnussbaum). V semenu je do 1,0% strihnina in skoraj enaka količina še enega alkaloida brucina, ki pa ni tako hud strup. Strihnina sta prva pridobivala Pelletie in Carventon leta 1818. In sicer iz semen že omenjenega bljuvačnika ter iz kože in semen neke druge vrste strihnov. Strihnina se uporablja v mnogih primerih kot zdravilo, ker učinkuje izpodbujevalno na možgane in hrbtenični mozeg kakor sploh na centralni živčni sistem. Zato se uspešno uporablja v primerih otrpnenja tudi kot sredstvo proti akutnim motnjam v krvnem obtoku, proti zastajanju sapa, recimo pri zastrupljenju z morfijem, proti določenim motnjam v vidu, proti kroničnemu onrtvičenju čreva kakor tudi v primerih splošne oslabelosti. Ker je strihnin zelo hud strup, je treba ravnati z njim previdno in ga uporabljati samo v neznatnih količinah. Strihnina poznajo tudi široki sloji in žal se pogosto uporablja kot strup, ki uniči človeško življenje. Kriminalistu pa ni težko ugotoviti, da gre za zastrupljenje s strihninom, ker se dá še več mesecev po smrti ugotoviti ta strup v organizmu. Celu v kosteh odkopanih mrtličev se dá še dognati strihnin. Zanimivo je pa, da ptič nosorog prav rad zobje strihnino seme kot pravo poslastico.

SMEŠNICE

V GOSTILNI

»Kako? To naj bi bila srnina? Saj to je govedina.«

»Nekaj vam moram povedati, gospod, ta srnina je bila udomačena.«

GOS

Smolec si peče gos.

Veliko, debelo gos.

Pride nekdo na obisk.

Sprejem? Precej neprijazen.

Obiskovalcu se nabirajo sline.

»Koliko vas bo pri kosilu?« vpraša lačno.

»Dva.«

»Ali pričakuješ še kakšen obisk?«

Obiskovalec se pogladi po trebuhu.

»Dva, si rekel?«

Smolec prikima.

»Da, dva. Jaz in gos.«

DOBER LOVEC

Gospod Pokovec je malo predvje streljal in je ubil nekemu kmetu kozo. Nejevoljen mu je potem odšel odškodnino za ustreljeno žival. Kmet se mu je prav lepo zahvalil in dodal:

»Kaj pa, gospod, ali ne bi vsaj rogovja vzeli s seboj?«

NAGROBNJI NAPIS

Na majhnem pokopališču v Torontu v Ameriki je nagrobnik s temle napisom:

»Tu leži John Dixon. Prižgal je vžigalico, da bi videl, ali je še kaj bencina v tanku avtomobila. Bencin je bil. Starost 50 let.«

DUSEŠLOVEC

Nekemu vojvodi so svoje dni sporočili, da sta se dve dvorjanki sporekli in se obsipali s psom kaml.

»Ali sta se imenovali »grda«?

»Ne, gospod.«

»No, potem ju bom že pomiril.«

PRIJATELJSKA SOLA

Nova učiteljica nagovori otroke prvič takole: »Dragi otroci! Dobri prijatelji bomo. Vse mi zaupajte, kar vas teži!«

Pa vstane Jurček iz zadnje klopi:

»Gospodična, meni je tu v šoli tako dolgčas.«

DA GA BODO SPOZNALI

Ali ste že kdaj slišali, kako kruli prašič, pravi prašič? Moj prijatelj Tone Očepek si je kupil za svoj avto trobilo, ki spušta prav take glasove kakor prašič.

Ker mi ni bilo to glasbilo prav nič všeč, sem ga vprašal, zakaj si ga je prav za prav kupil. »I, saj je čisto razumljivo! Da me bodo moji znanci že od daleč spoznali.«

SREČOLOV

Srečolov na vasi Gasilec kliče številke:

»Številka 182 — gos!«

Katica se oglasi vsa srečna:

»To sem pa jaz!«

NERODNO VPRAŠANJE

»Oče, kdo pa so to — predniki?«

»No, jaz sem na primer tvoj prednik.«

»In zakaj naj bomo na svoje prednike ponosni?«

RAZLIKA V ELEKTRIKI

Učitelj: »Janez, kakšna je razlika med bliskom in elektriko, ki jo vidiš v žarnici?«

Učenec: »Razlika je ta, da nam za blisk ni treba nič plačati.«

PRVI HONORAR

Neki založnik je dal skladatelju za nekaj skladb lepo plačilo: srebrno uro.

Cez nekaj časa pa je prišel skladatelj k založniku in mu očital:

»Slišate, vaša ura sploh ne gre!«

Založnik ga je nekaj časa nurno poslušal, potem pa mu je odgovoril:

»Ali mislite mar, da vaše skladbe gredó?«

ČUDEN VZROK

Učitelj: »Zakaj moramo imeti doma zmerom lepo pospravljeno, Janko?«

Učenec: »Ker nikoli ne vemo, kdaj si pride k nam soseda kaj izposodit — da nas ne bo opravljal.«

SILO ZA OGNJILO

Pred poroto je zaspal eden izmed porotnikov. Branilec reče predsedniku:

»Oprostite, gospod predsednik, bom pa počakal, da se gospod porotnik naspi!«

Toda sodnik ga zafrkne:

»Morebiti pa on čaka, da se bo zbudil, kadar boste vi končali!«

RADOVEDNOST

»Lepo te prosim, ne izprašuj me kar naprej in naprej!«

»Oče, samo za Mrtvo morje mi še povej, kdaj je umrlo...«

HUD PES

»Veste, kaj se mi je včeraj zgodilo. Vaš pes me je ugriznil.«

»Ni mogoče.«

»Zakaj bi ne bilo mogoče?«

»Prvič, ta pes nima več zob, drugič, ne grize, tretjič, popada samo gotove ljudi, in četrtič, jaz sploh nimam psa, ampak samo mačko.«

V ŠOLI

Mali Mirko vpraša učitelja: »Ali je lahko kaznovan kdo za kaj, česar ni napravil?«

»Ne!« odgovori učitelj.

Mirko nato: »Jaz nisem napravil naloge!«

Križanka št. 2

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. pokrajina v Slavoniji, 4. značilnost pesmi, 7. računski znak, 10. zabavišče, 13. smoter, cilj, 15. valutna enota v Srbiji, 18. pokrajina v Vojvodini, 20. del kolesa, 22. orožje, 23. žval, ki prenaša tovore po puščavi, 24. značilna oblika, 25. izraz iz kvartaške igre, 26. zmrznjena voda, 28. napravi, stori, 30. določene barve, 31. naselbina, kraj, 33. žensko ime, 34. poželjenje, neukrotljiva zejja, 36. paradiž, 37. velika evropska reka na zapadu Nemčije, 38. del celote, 40. osebni zaimek, 41. nauk o pravstvu, 43. apetit; lahko-atletska panoga, 45. površinska mera, 46. vrsta pesmi, 48. nenaraven dogodek, ki ga pripisujejo božjim silam, 50. slavospev, hvalnica, 52. meumet, 53. brezplačna prepustitev; talent, 54. pokrajina, znana iz zgodbe sv. pisma, 57. kratka za akademski naslov, 58. pripovedna pesni, 60. glasbeni izraz, 62. reka v Srbiji; počasna, orez volje in navdušenja, 63. drevored, 65. kazalni zaimek, 66. del dneva, 68. boljše kmečko pecivo, 70. začetnici velikega petka, 72. tri v sestavi z drugimi besedami, 73. drevo; rudnik v Srbiji, 74. del stavbe, 75. prostor za pevce v cerkvi, 76. letopis, 78. umetniški izdelek, 79. sledi strelu, 81. vulkansko žrelo, 83. ptič, 85. dva enaka soglasnika, 86. pri nas bolj redki vrtni oziroma poljski pridelek (stročnica), 88. ne dolg, 89. gostija, 91. samo, 92. sestavni del streliva, 94. samo ta, 95. mesto na Gorenjskem, 97. priloga h klobasam ali k svinjskemu mesu, 98. čajno pecivo, 99. lenuh med čebalami, 100. hrana Izraelcev v puščavi.

Navpično: 1. najvišji vrh v Karavankah, 2. število, 3. šahovski izraz, 4. del živalskega telesa, 5. veznik, 6. naprava, pripomoček pri delu pri stroju, 7. cime, poganjki, 8. začetek abecede, 9. ljubitelj tuje lastnine, 10. mrtvoud, 11. sredi sita, 12. domača žival; bedast človek, 14. svojilni zaimek, 16. prebivalec velike celine, 17. odklona, vrsta (dvojina), 19. reka v Egiptu, 21. nebesna smer, 23. vprašalni prislov, 25. dobro hranjen, debel, 27. enota časa, 29. veznik, 30. del parnega stroja, 32. glas, zvok, 34. težka vaja na telovadnem orodju, 35. če, 37. gladek, premočrten, 38. talec, jamčevalec, 39. gradivo, kurivo, 41. moško ime (Edvard), 42. pozdrav, 44. nadležna žuželka, 46. brez družbe, 47. mašniško oblačilo, 49. urediti, napraviti znova ravno, 51. žensko ime, 55. orožje, 56. pevski glas, 59. telovadno; vojaško povelje, 61. del kroga; orožje primitivnih narodov, 64. doba (tujka), 65. drevo, 62. cigaretni ostanek, 69. malovredna zabela, 71. izključna pravica do izuma, 73. domača žival, 76. mesto ob romunsko-madžarski meji, 77. zdravilo, 79. redni poletni gost na netlakovanih cestah, 80. človeško in živalsko naravno orožje in orodje, 81. goreča grmada, 82. tečno živilo (sedaj racionirano), 84. društveni sestanek, 86. predstavnik banovine, 87. del telesa, 89. mizno pregrinjalo, 90. evropsko glavno mesto, 92. nikalnica, 93. oblika pomožnega glagola, 95. kazalni zaimek, 96. kaj v dalmatinskem narečju.

REŠITEV KRIŽANKE »DOMOVINE« št. 1

Vodoravno: 1. koza, 5. spev, 9. list, 13. kleti, 18. birt, 20. prod, 22. veterinar, 25. Dora, 27. Adam, 29. za, 30. ose, 31. od, 33. nato, 35. etan, 37. davi, 39. tu, 40. med, 41. gora, 43. imenovati,

46. il, 47. ves, 48. lo, 50. Aden, 51. rabi, 53. obod, 55. lesa, 57. ar, 59. karo, 62. olk, 64. šema, 66. otep, 69. Rab, 70. ak, 72. kjer, 74. lepa, 76. omet, 78. ne, 79. br, 81. Arad, 83. nebo, 85. okop, 87. Etna, 88. Anam, 90. lega, 92. ogei, 94. ie, 95. Ema, 96. ah, 98. letopisec, 102. tip, 104. trop, 106. rega, 107. Ane, 108. od, 110. Niko, 112. stol, 114. koti, 116. on, 117. pregraja, 118. eter, 119. Nina.

Navpično: 2. Ob, 3. zid, 4. Aron, 6. pp, 7. era, 8. vode, 10. iv, 11. ser, 12. tt, 13. kravar, 14. il, 15. eno, 16. tast, 17. Irena, 19. tragedija, 21. dati, 23. Ezav, 24. komi, 26. Atos, 28. mama, 32. delo, 34. or, 36. Neda, 37. Don, 38. itak, 42. Aleš, 44. Nero, 45. Ibar, 47. volk, 49. osel, 52. Iran, 54. bo, 56. amen, 58. jemo, 60. obed, 61. žabe, 63. kermika, 65. apel, 67. to, 68. pokopati, 71. krti, 73. rana, 75. Abel, 77. togi, 80. vnct, 82. da, 84. Oger, 88. pesa, 89. Mars, 91. atek, 93. leno, 95. Epir, 97. hote, 99. ogon, 100. cena, 101. top, 103. ing, 105. pot, 109. dr, 111. oj, 113. ie, 115. in.